

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

1^E JAARGANG

WOENSDAG 27 SEPTEMBER 1916

No. 39

INHOUD

	Blz.
GEVAREN VAN HET GEMEENTELIJK GIROWEZEN	601
De Millioenen-nota	603
De dekking der Belgische circulatiebanken	605
Belangengemeenschap van Duitsche scheepvaart en groot-industrie	606
Nederlandsche werkzaamheid in Argentinië	607
Exploitatie van het Panamakanaal	607
INGEZONDEN STUKKEN:	
Geldruimte en de Staat	608
REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	609
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	609—618
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

Bijdragen en mededeelingen den inhoud betreffende, alsmede gegevens voor de afdeling „Statistieken en Overzichten” gelieve men te zenden aan het secretariaat, Geldersche Kade 21 b, Rotterdam, telefoon No. 10685.

Abonnementsprijs franco p. p. in Nederland f 10,—, buitenland en koloniën f 12,— per jaar. Losse nummers 25 cents.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief.

Mededeelingen betreffende abonnementen en advertentiën richt men tot Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, Den Haag.

26 SEPTEMBER 1916.

In de zeer ruime positie van de geldmarkt kwam geen verandering. Particulier disconto werd gedurende de geheele week tot 1 pCt. genomen. De prolongatie-rente was deze week niet zoo constant als in de voorafgaande weken en wisselde tusschen 1¼ en 1½ pCt.

Op de door de regering aangeboden 40 miljoen gulden schatkistpapier werd ingeschreven voor een totaal bedrag van f 69.947.000. Toegewezen werden f 10.830.000 aan biljetten à f 1.015,82 en f 28.100.000 aan promessen à f 992,01. De netto-rente bedraagt dus 1½ pCt. en is dus nog iets gunstiger dan bij de laatste inschrijving, toen het papier tegen 1¼ pCt. gegund werd.

Ook het particulier emissiebedrijf gaat gestadig voort: iedere week worden nieuwe belangrijke uitgiften aangekondigd.

* *

De inschrijvingen op de verschillende nieuwe oorlogsleeningen van Duitsland, Rusland en Frankrijk hebben nog geen invloed uitgeoefend op den stand der wisselkoersen. Deze waren de geheele week zeer stationair, zoodat van een eenigszins belangrijke deelname in die leeningen hier te lande voorloopig niets blijkt.

GEVAREN VAN HET GEMEENTELIJK GIROWEZEN.

De Amsterdamsche Wethouder voor de Financiën heeft onlangs op het Congres op Gemeentelijk financieel gebied, praeadvies uitgebracht omtrent het „Gemeentelijk Giro-wezen”. De President van de Nederlandsche Bank heeft den praeadviseur in warme en enthousiaste bewoordingen hulde gebracht voor zijn, zij het ook niet uitvoerige dan toch zeer doorwerkte en rijkelijk gedocumenteerde studie.

Uit het ten congresse gesprokene blijkt, dat het in het voornemen van het Amsterdamsche gemeentebestuur ligt, binnen korter of langer tijd een gemeentelijken giro-dienst in het leven te roepen, die alle betalingen, niet alleen aan de gemeente zelve, maar ook die van de burgerij onderling, zal pogen te vereffenen zonder gebruikmaking van baar geld.

Waar autoriteiten als Mr. Vissering (die als President van de Javasche Bank het giro-verkeer in Indië heeft ingericht en ook als President van de centrale credietinstelling in het moederland voortdurend ijvert voor afschaffing van contante betalingen en voor invoering van een zoo uitgebreid mogelijke clearing door middel van overschrijvingen) en Mr. de Vries (die met een aantal mede-gecommitteerden het giro-wezen ter plaatse van zijn meest algemeene toepassing is gaan bestudeeren) — waar zulke sommiteiten in woord en geschrift de voordeelen en het gemak van deze moderne betalingswijze verkondigen, durf ik het nauwelijks wagen, de opmerking te maken, dat ik èn in het praeadvies èn in het debat een zeer belangrijk punt heb gemist, dat m.i. der overdenking overwaard is.

Maar een veeljarige practijk en dagelijksche aanraking met het financieewezen, (zij het ook op de bescheiden plaats van directeur eener kassiersinstelling) schenken mij den moed om te wijzen op een niet gering gevaar, aan het systeem van een zoo uitgebreid mogelijk gemeentelijk giro-wezen verbonden, — een gevaar, dat althans bij deze gelegenheid niet is ter sprake gekomen.

Iets anders dan een zoodanig giro-wezen is de zoodaanaamde bankiers-clearing, die te Rotterdam reeds sinds eenige jaren bestaat, en die ook in de hoofdstad, zij het ook op beperkte schaal, plaats heeft, en daar zeer zeker voor verdere uitbreiding vatbaar is. Er is natuurlijk niets tegen, maar integendeel alles vóór te zeggen, dat de bankiers in de groote geldcentra elkander niet dagelijks met een stel kantoorbedienden achterna loopen om de honderden vorderingen, die ze over en weer op elkander hebben, te incasseren, en zodoende het transportrisico van duizenden en duizenden guldens te dragen. Niets is inderdaad eenvoudiger en juister dan dat die bankierskantoren ieder een beampte zenden naar een centraal bureau, waar ieders debet- en credit-zijde wordt opge maakt en vastgesteld, en dat ten slotte de saldi worden vereffend bij de centrale credietinstelling, de Nederlandsche Bank, waar ieder bankier een rekening heeft, die thans zelfs franco provisie gehouden wordt. Er worden zóó millioenen op één dag betaald zonder dat er een cent gered geld aan te pas komt.

Marras
Polak

Verstaat men het woord „giro-verkeer in dezen zin, dan is er waarlijk niets eenvoudigers en verstandigers te bedenken.

Eenigszins anders wordt het reeds — in theorie althans — als ook particulieren niet meer met geld gaan betalen, maar de gewoonte om saldo's bij bankiers of kassiers tegoed te hebben, algemeen regel wordt. Niet geheel denkbeeldig is het gevaar, dat een groote opeenhooping van gelden in de kassen van bijzondere credietinstellingen, vooral bij de eigenlijke banken welke operatiën niet aan zeer beperkende regelen onderworpen zijn, deze instellingen zal brengen op den weg van beleggingen en uitzettingen, die niet altijd een waarborg van groote liquiditeit bieden.

Gelukkig is bij ons te lande, waar de bestaande groote banken met groote voorzichtigheid en bewaamheid beheerd worden, dit gevaar niet van ernstigen en imminenten aard. Wanneer men hare balansen en hare geregeld gepubliceerde staten ziet, is het duidelijk, dat zij de meest mogelijke zekerheid geven, dat, zelfs in tijden van crisis, de crediteuren over hunne saldi kunnen beschikken. Bij de wereldcrisis van 1914 is geen onzer groote banken ook maar één oogeblik in gebreke gebleven.

Het vraagstuk van de onmiddellijk beschikbare middelen is dan ook bij iedere goed beheerde financiële instelling de hoofdzaak. Ten einde aan een plotselinge en algemeene opvraging van rekening-courant-saldo's en deposito's het hoofd te kunnen bieden, heeft de bankiers- of kassiersinstelling, behalve een behoorlijke kas, een effectenbezit, dat zij voor het overgrote deel onmiddellijk in onderpand kan geven bij de Nederlandsche Bank, voor voorschot in rekening-courant of voor beleening, en een portefeuille van terstond bij de Bank discontabele wissels en promessen.

De crediteur is dus, bij een welingericht bankiers- of kassierskantoor, menschelijkerwijze zeker, dat hij te allen tijde over zijn tegoed kan beschikken.

Maar geheel anders staat de zaak als ook de Gemeente bankier of depositobank wordt.

Het is ten congresse en door den inleider en door andere sprekers onomwonden gezegd, dat het doel van een gemeentelijke giro-bank (want met een anderen naam kan men dezen „dienst" niet bestempelen) óók wel is: het gemak in de betalingswijze, — maar vooral en in de eerste plaats: het verschaffen van bedrijfskapitaal aan de Gemeente. Indien dit gemeentelijk giro-wezen eens waarlijk de uitbreiding kreeg, die de voorstanders er van verwachten en waartoe zij misschien de burgerij wel langs den weg van verordeningen en met het lokmiddel van vrijdom van provisie en een zekere rentevergoeding zouden willen dwingen, dan zou deze maatregel vele millioenen in de Gemeentekas brengen, voor de directe terugbetaling waarvan de Gemeente geen anderen waarborg biedt dan den goeden klank van haar naam.

Dit moge den burger, die het allereerst aan zijn belastingbiljet denkt, en het aangename vooruitzicht koestert, dat op deze wijze het heffingspercentage niet verhoogd zal worden, weinig interesseeren, — voor wie verder ziet, heeft de zaak een bedenkelijken kant.

Wanneer bij een crisis een „run" op de banken plaats heeft, zoals wij die — en nog in vrij beperkte mate — hebben gezien in Augustus 1914, zullen deze instellingen, gelijk zij getoond hebben, zij het ook met opofferingen van aanzienlijke rentebedragen, in staat zijn, de contanten „op tafel te leggen", die de crediteuren komen opeischen.

Men stelle zich echter eens een „run" voor op de gemeentelijke girobank, die de millioenen depositogelden niet op de een of andere wijze liquide gehouden heeft, maar ze in den meest letterlijken zin „vastgelegd" in bestrating, in schoolgebouwen, in telefoon-, tram- en electriciteitswerken en in honderd andere, overigens natuurlijk hoogst nuttige en onontbeerlijke zaken. De gemeente bezit geen beleenbare effecten en

geen discontabele wissels, — zij zal, om het populair uit te drukken, de menschen moeten verwijzen naar de keien van straten en grachten, naar de baksteen en de kalk van de openbare gebouwen, naar de kilometers kabel van licht en telefoon, en zeggen: gij kunt loopen en water drinken en trampen en telefoneeren en uw kinderen naar school zenden, — maar geld, guldens, rijksdaalders en bankbiljetten waarvoor gij eten kunt koopen en kleeren en huishuur betalen, — dat heb ik niet.

Dit is geen aardigheid, — maar een zeer serieus gevaar. Om niet te hoeven leenen en het belastingpercentage niet te hoeven opvoeren, gaat de gemeente zich een uiterst goedkoop rouleerend bedrijfskapitaal verzekeren, een geringe rente daarover betalen, — maar in geval van werkelijken nood is zij het tegendeel van „liquide", en bezit zij geen realiseerbare activa.

Dit zou nog zoo erg niet wezen, indien het gemeentelijk giro-verkeer zich uitsluitend beperkte tot vorderingen van de gemeente zelve (belastingen, water, licht, telefoon, enz.), aangezien het dan hoogstens een quaestie zou worden van compensatie met renteverlies voor den debiteur. Maar als een zeer groot deel der burgerij geld te goed zou hebben bij de gemeente omper giro hare betalingen aan particuliere leveranciers te doen (en *dit* alleen zou de zoo zeer verlangde groote bedragen inbrengen), — dan zou het heel wat anders zijn.

Ik acht dit bezwaar zóó groot, dat daartegen het gemak aan de betalingswijze verbonden in de verte niet opweegt. Zóó groot, dat de vraag of inderdaad voor de meeste menschen, die nu eenmaal aan betaling in contanten gewoon zijn, de omslag en het ingewikkelde van de invulling der giro-biljetten niet ernstige moeilijkheden zal opleveren, niet eens in aanmerking komt. Evenmin als deze andere vraag, of niet, althans op de hoofdplaatsen, Amsterdam en Rotterdam, het geldverkeer reeds genoegzaam vereenvoudigd is om gevaren als die aan een gemeentelijken giro-dienst verbonden zijn, maar liever niet te riskeeren.

En het doet er niets toe, of, gelijk de praeadviseur zegt, deze dienst de eigenlijke administratie, de clearing, aan een particuliere instelling, al was het aan de Nederlandsche Bank, opdraagt: de debitrice van de nieuwe millioenen die zullen moeten toevloeien — blijft de gemeente.

Waarom moet, waar zóó ernstige bezwaren tegen het voorgenomen plan bestaan, ons Nederlanders een vreemd instituut worden opgedrongen, dat hier en daar in de taal van het praeadvies en in de terminologie der formulieren (het Deutsche woord „overwijzing" vervangt steeds het Hollandsche „overschrijving" of „overboeking"), evenals in de lijst van geraadpleegde bronnen, zich als zoodanig aanmeldt, en bij ons weinig kans op populariteit heeft.

Waarlijk, behoudens eenige niet te ontkennen gebreken, die gemakkelijk genoeg op te heffen zijn, is het geldverkeer ten onzent zoo slecht nog niet geregeld. En wij Nederlanders hebben een instinctmatigen afkeer van het bureaucratisme dat onvermijdelijk aan een gemeentelijk en gedwongen giro-verkeer verbonden is.

Dit alles tezamen doet mij besluiten, ten ernstigste te waarschuwen tegen invoering van een stelsel, dat anti-nationaal en in tijden van crisis uitermate gevaarlijk mag heeten.

Het zou zeer goed denkbaar zijn, dat de voorstanders van een gemeentelijk giro-wezen op mijn vragen en bezwaren een plausibel antwoord gereed hebben. Ik neem daarom bij voorbaat als captatio benevolentiae te baat het feit, dat nòch ten congresse, nòch, voor zoover mij bekend is, in geschriften over dit onderwerp, op het door mij genoemde gevaar is gewezen. Het zal mij inderdaad zeer verheugen, als ik te dien aanzien beter onderricht en van ongelijk overtuigd word.

F. E. POSTHUMUS MEYJES.

DE MILLIOENEN-NOTA.

De op 19 September bij de Tweede Kamer ingezonden „Nota, betreffende den toestand van 's Lands financiën" leert ons omtrent dien toestand het volgende.

In het dienstjaar 1914 bedroegen, in duizenden guldens:

	Totaal	Buitengewoon	Crisis	Gewone dienst
Uitgaven	357.706	32.580	83.527	241.599
Ontvangsten.....	245.519	20.659	-7.200 1)	232.060
	112.187	11.921	90.727	9.539

Volgens de voorloopige gegevens — de cijfers kunnen dus nog belangrijk worden gewijzigd — komt de Minister voor het dienstjaar 1915 tot de volgende bedragen, eveneens in duizenden guldens:

	Totaal	Buitengewoon	Crisis	Gewone dienst
Uitgaven	519.547	60.086	213.118	246.343
Ontvangsten.....	260.676	41.838	-5.400 2)	224.238
	258.871	18.248	218.518	22.105

Over de laatste 20 jaren geeft de millioenen-nota het volgende overzicht (waarin de cijfers over 1914 en 1915 den toestand weergeven zooals die is geconstrueerd met eliminatie van den invloed der crisis op de ontvangsten en uitgaven).

Dienstjaren	Voor- of nadeelig saldi		
	Gewone dienst	Buitengewone dienst	Geheele dienst
1896—1907..	+ 53.328	— 49.312	+ 4.016
1908	— 4.298	— 6.263	— 10.561
1909	— 1.552	— 4.555	— 6.107
1910	+ 1.539	— 5.394	— 3.855
1911	+ 2.520	— 5.407	— 2.887
1912	+ 3.313	— 14.577	— 11.264
1913	+ 4.162	— 15.466	— 11.304
1914	— 9.539	— 11.921	— 21.460
1915	— 22.105	— 18.248	— 40.353
1896—1915..	+ 27.368	— 131.143	— 103.776

De Minister wijst er echter uitdrukkelijk op, dat deze cijfers een te gunstig beeld geven van den toestand der financiën. Vooreerst is over het tijdvak 1896—1906 niet de juiste splitsing gemaakt tusschen gewone en buitengewone uitgaven en ontvangsten. Neemt men haar over dat tijdvak wel in acht, dan blijkt het totale nadeelige saldo over het geheele twintigjarige tijdvak (1896—1915) ad f 103.755.541,17½ te zijn verkregen, doordat tegenover een voordeel saldo van den gewonen dienst ad f 2.052.037,77½ een nadeelig saldo van den buitengewonen dienst staat ad f 105.827.578,95. Maar in de tweede plaats geven ook deze eindcijfers volgens den Minister nog een te gunstig beeld. De Minister verwijst ter nadere verklaring naar de Memorie van Toelichting van het eerlang in te dienen wetsontwerp tot regeling van de inrichting der Staatsbegrooting en Staatsrekening. De Minister zal vermoedelijk hier het oog hebben op hetgeen hij reeds zeide in de Tweede Kamer (in de zitting van 27 April 1916, ter gelegenheid van de beraadslaging over het wegnemen van de uitsluiting der bedeeden uit

1) Dit negatief cijfer wordt aldus verklaard: het werkelijk aan gewone ontvangsten ontvangen bedrag moet met f 7.200.000 worden aangevuld om te komen tot een ontvangst-bedrag als vermoedelijk zou zijn ontvangen, indien er geen crisis ware geweest.

2) Zie noot 1). Voor de daar genoemde som van f 7.200.000 komt over het dienstjaar 1915 vermoedelijk in de plaats f 5.400.000.

het ontwerp van wet tot verleening van ouderdomsrenten aan behoeftigen): „...Ik heb in de laatste jaren bijzonder mijn aandacht gewijd aan de vraag, „in hoever onze „gewone" dienst ook klopt met een „verstandige exploitatie-rekening.

„Het is den heeren misschien bekend, dat ik eenig „inzicht daarin heb gegeven in een afzonderlijke Nota „bij het rapport van de Staatscommissie voor de Indische vloot. Welnu, het is mijn voornemen om binnen „niet al te langen tijd een wetsontwerp in te dienen, „waardoor de Kamer zelf over die oude quaestie van „gewoon en buitengewoon, zoo niet voor goed dan toch „binnen zekere perken zal kunnen beslissen. Dan zal „men bereiken, dat niet de toevallige opvatting van „een Minister of van de meerderheid te veel invloed „heeft bij de beantwoording van de vraag, wat tot buitengewoon dan wel tot gewoon behoort.

„Nu weet ik wel, dat, wanneer dat wetsontwerp „wordt aangenomen, zooals ik meen, dat het zal moeten zijn, m.a.w. wanneer wij onzen gewonen dienst „maken tot een werkelijke exploitatie-rekening, die „wij belasten met alle lasten waarvan wij op het „oogenblik nut hebben en waarvan wij afvoeren alle „lasten waarvan men in de toekomst nut zal hebben, „en evenzoo handelen ten aanzien van de lusten, wij „dan zullen komen tot een begrooting, die er veel „slechter uitziet dan wij nu hebben. Zoo zou de begrooting van 1916 sluiten met een tekort, niet van 20 „millioen, maar van 25 à 30 millioen...."

Tot zoover de Minister. Er blijkt uit het bovenstaande voldoende, dat de begrooting nog te weinig van een commercieelen opzet uitgaat, waardoor op het staatsvermogen belangrijk wordt ingeteerd. Kapitaalverminderingen komen b.v. door te geringe afschrijvingen niet tot uitdrukking; ook wordt niet voldoende gereserveerd met het oog op de verplichtingen, welke voortvloeien uit de aanspraken op pensioen van ambtenaren enz., alsmede op de verplichtingen, welke de Staat bij naasting der spoorwegen van de groote spoorwegmaatschappijen zal hebben over te nemen.

Omtrent het dienstjaar 1916 wordt in de Nota het volgende medegedeeld. De gewone uitgaven, afgezien van de crisis, waren in de aanvankelijke (algemeene) begrooting geraamd op f 245.407.993,14½ tegen f 223.512.715,— aan geraamde ontvangsten, latende, na aftrek der geraamde „besparing" (d.w.z. het bedrag, dat de uitgaven in doorsnee blijven beneden de daarvoor in de aanvankelijke begrootingswetten geraamde bedragen), een tekort op den gewonen dienst van f 19.995.278,14½. Bij suppletore begrootingen zijn later gevoteerd f 148.661.801,20 aan crisisuitgaven, f 10.000.000 aan buitengewone uitgaven en f 2.723.440 aan gewone uitgaven, terwijl nog aanhangig zijn suppletore aanvragen tot een bedrag van f 83.941.000, waaronder f 81.515.000 aan crisisuitgaven. Welke uitkomsten het dienstjaar 1916 zal opleveren, daaromtrent kon natuurlijk thans nog niets worden gezegd. Alleen kan de Minister reeds constateeren, dat de „besparing" het bovenvermelde bedrag wel niet zal bereiken, aangezien de genoemde suppletore aanvragen op den gewonen dienst hooger zijn dan in de meeste andere jaren. Daar staat echter tegenover, dat tot dusver verschillende middelen — door omstandigheden van tijdelijken aard — eenige millioenen meer oprachten dan de raming. Wij komen hierop later terug.

Thans komen wij tot het dienstjaar 1917.

Voor dat dienstjaar worden de uitgaven geraamd op een bedrag van f 300.388.515,14, waarvan voor den gewonen dienst f 264.724.105,14 (bij welk bedrag de invloed, door de crisis op de uitgaven geoefend, geheel is geëlimineerd), dat is f 19.316.111,99½ meer dan voor 1916 (eveneens zonder met den crisis-invloed rekening te houden). Die vermeerdering is o.a. een gevolg van verbetering van tractementen, hoogere kos-

ten van onderwijs, nieuwen vlootbouw (*f* 7.028.482), stijging van de rente van vlottende schuld (*f* 2.000.000 voor rekening van het Rijk), hoogere raming van de exploitatiekosten van de Staatsmijnen (*f* 4.087.000), grootere bijdragen aan de koloniale geldmiddelen van Suriname en van Curaçao, enz.

De middelen en inkomsten ter bestrijding van de uitgaven zijn geraamd op *f* 250.265.428, waarvan *f* 8.925.491 aan buitengewone en *f* 241.339.937 aan gewone ontvangsten. Aan gewone ontvangsten wordt dus *f* 17.827.222 meer geraamd dan aanvankelijk voor 1916. De middelen A—F (in hoofdzaak de gewone belastingen) zijn geraamd als waren er geen buitengewone omstandigheden, welke op de opbrengst dier middelen een ongunstigen invloed uitoefenen. Hiertoe is in het algemeen het systeem gevolgd, dat de raming voor het dienstjaar 1916 voor de verschillende middelen met 2 pCt. is verhoogd, omdat wordt aangenomen, dat onder normale omstandigheden ten minste 2 pCt. zou ontvangen worden boven het ten vorigen jare geraamde bedrag. Voor enkele dier middelen is echter een uitzondering gemaakt op dit systeem. Zoo is de inkomstenbelasting *f* 4.200.000 hooger geraamd dan voor 1916, en wel voor een bedrag van *f* 2.500.000 op grond hiervan, dat thans vaste gegevens beschikbaar zijn, die verleden jaar nog ontbraken. Ook voor den geslachtaccijns en voor de invoerrechten is meer geraamd dan volgens het vermelde systeem geschied zou zijn en wel voor beide te zamen *f* 658.000 meer, terwijl daarentegen de jeneveraccijns op hetzelfde bedrag geschat is als voor den dienst 1916. Voor de genoemde middelen A—F komt de Minister op die wijze tot een raming, welke die voor het jaar 1916 met *f* 7.385.000 overtreft.

Voor de overige middelen wordt *f* 10.442.222 meer geraamd, welke hoogere raming voornamelijk verband houdt met de hoogere raming van sommige uitgaven, n.l. die voor nieuwen vlootbouw en die voor de exploitatie van de Staatsmijnen. Nederlandsch-Indië zal n.l. naar schatting in de kosten van den vlootbouw *f* 4.853.900 meer bijdragen dan voor verleden jaar werd geraamd. De exploitatie-ontvangsten der Staatsmijnen (voor zoover als gewone ontvangst gerekend) zijn *f* 4.547.000 hooger geraamd.

Het tekort op den gewonen dienst raamt de Minister derhalve op *f* 264.724.105,14 — *f* 241.339.937, — = *f* 23.384.168,14. Dit cijfer kan echter met het oog op de bovengenoemde „besparing”, welke in de jaren 1904—1913 gemiddeld *f* 1.900.000 bedroeg, met deze som worden verminderd en dus worden teruggebracht tot rond *f* 21.484.000.

Tot dekking van het tekort rekent de Minister in de eerste plaats op de hoogere ontvangsten, welke ter beschikking zullen komen na de invoering der ahangige — ten deele door de Tweede Kamer reeds aangenomen — wetsontwerpen tot verhooging of heffing van nieuwe belastingen, te weten:

Heffing statistiekrecht	<i>f</i> 3.000.000
Verhooging successierechten (½ jaar) ..	4.000.000
Verhooging bieraccijns	3.800.000
Dividend- en tantiëmebelasting (% j.) ..	1.000.000
Zegel- en registratierechten	3.200.000
Wijziging Vermogensbelasting, na aftrek vermindering Inkomstenbelasting (½ jaar)	900.000
Hierbij te voegen het provenu van de herziening van de tarieven der Posten, Telegrafie en Telefonie, met inbegrip van de te verwachten verhooging van het tarief voor het vervoer van postpakketten	1.487.000

Totaal *f* 17.387.000

Ondanks die hoogere ontvangsten — gesteld dat zij alle worden toegestaan — blijft dus nog ongedekt een bedrag van ongeveer *f* 4.000.000. Het geheele te-

kort zou echter gedekt worden, indien de baten uit de genoemde hogere of nieuwe heffingen reeds over het geheele dienstjaar 1917 zouden vloeien. Met het oog daarop acht Minister Van Gijn het voor de hand liggend in het tekort van *f* 4.000.000, dat niet ongedekt mag blijven, te voorzien door de heffing van 10 opcenten op de inkomsten- en op de vermogensbelasting over het belastingjaar 1917/18, waardoor naar raming een bedrag van *f* 3.000.000 zal verkregen worden.

Ten slotte waarschuwt de Minister nog, dat voor het geval de bovenbedoelde belastingontwerpen (met uitzondering der drie laatst besprokene) het Staatsblad niet tijdig genoeg mochten bereiken om ze resp. op 1 Januari (althans zeer spoedig daarna) of 1 Mei 1917 in werking te doen treden, maatregelen zullen moeten worden genomen om een grooter bedrag aan tijdelijke middelen te verkrijgen.

* * *

In verschillende dagbladen is men opgekomen tegen deze zorg van den Minister, om in elk geval den gewonen dienst voor het volgend jaar sluitend te maken, daarbij, met verwijzing naar den loop der middelen in het thans verstreken deel van het jaar 1916, betoogende, dat het heffen van de opcenten, waarvan de Minister rept, zonder bezwaar achterwege zou kunnen blijven. Naar het ons echter voorkomt, zien zij, die aldus redeneeren, tweeërlei over het hoofd.

In de eerste plaats het volgende. Reeds voor drie achtereenvolgende jaren zal de gewone dienst met belangrijke tekorten sluiten. Blijken de boven medegedeelde cijfers zullen die tekorten waarschijnlijk — alleen het jaar 1914 is definitief — bedragen: voor 1914 9½, voor 1915 22 en voor 1916 20 miljoen gulden.

Maar ten tweede zien die optimisten voorbij, dat de loop van de middelen in 1916 al bitter weinig te beteekenen heeft voor den gang van zaken in 1917, wat duidelijk, blijkt, indien wij dien loop eens nader beschouwen.

Gedurende het tijdvak van 1 Januari tot 31 Augustus 1916 werd meer ontvangen dan geraamd: *f* 12.321.176. Daarvan komt voor rekening van de inkomstenbelasting *f* 5.556.484 en voor rekening van den suikeraccijns *f* 6.674.072. De hooge opbrengst van den suikeraccijns — wij zeiden het reeds in het overzicht van de Rijksmiddelen over Augustus (p. 591) — is echter louter een gevolg van de buitengewone omstandigheden en hoogstwaarschijnlijk zullen *belangrijke bedragen* later bij uitvoer van suikerhoudende producten moeten *gerestitueerd* worden. Maar ook het eerstgenoemde bedrag, waarmee de inkomstenbelasting over de eerste acht maanden de raming overtreft, zegt omtrent den gang van de ontvangsten uit dien hoofde voor de schatkist volstrekt niets. Die vermeerdering is n.l. toe te schrijven aan betalingen van verschuldigde inkomstenbelasting, welke voor het grootste deel tot den dienst 1915 behooren. Van het over het genoemde tijdvak aan inkomstenbelasting ontvangen bedrag ad *f* 24.623.150 behoort n.l. *f* 22.545.774 tot het belastingjaar 1915/16 en *f* 2.077.375 tot het belastingjaar 1916/17, zoodat voor het dienstjaar 1916 slechts aan inkomstenbelasting is ontvangen ($\frac{1}{4} \times f 22.545.744$) + ($\frac{3}{4} \times f 2.077.375$) = *f* 8.900.174, welk bedrag ruim *f* 10.000.000 beneden het $\frac{1}{12}$ deel der raming (*f* 19.066.666) blijft!

Brengen wij nu uitsluitend in rekening, wat werkelijk aan den dienst 1916 ten goede komt van de tot dusver uit de inkomstenbelasting verkregen bedragen, dan blijkt dus, dat de totale opbrengst der middelen in de eerste 8 maanden van 1916 ruim *f* 3.300.000 bij het $\frac{1}{12}$ deel van de raming *ten achter blijft*. Laat men de inkomstenbelasting buiten de berekening, dan bedraagt het overschot boven de raming *f* 6.764.692. Dit overschot is echter voor *f* 6.674.072 toe te schrij-

ven aan de reeds genoemde hooge opbrengst van den suikeraccijns, die voor de blijvende ontvangsten van 's Rijks schatkist zonder beteekenis is, en voor f 1.335.799 aan de successierechten, welk middel wegens zijn bekenden grilligen loop buiten aanmerking moet blijven.

Het bovenstaande wettigt o.i. de conclusie, dat bloote verwijzing naar de opbrengst der middelen in het loopende jaar niet voldoende is om de tijdelijke dekkingsmiddelen als onnoodig ter zijde te stellen. Het is dan ook, naar onze meening, alleszins te begripen, dat Minister Van Gijn als voorzichtig financier zich er tegen wenscht te dekken, dat voor de vierde maal een tekort op den gewonen dienst zich zou voordoen.

* * *

Ten slotte geven wij volledigheidshalve nog een overzicht over de gevolgen van de crisis voor den toestand van 's lands financiën.

Volgens de bijlagen C¹ en C² bedroegen de crisis-uitgaven in 1914 en in 1915 gedaan: f 83.526.565,51 en f 213.117.565,89½. Voegen wij daarbij de bedragen, waarmede de werkelijke ontvangsten in 1914 en 1915 door de crisis beneden de vermoedelijk anders ontvangen sommen zijn gebleven, zijnde f 7.200.000 en f 5.400.000, dan komen wij op een totalen achteruitgang tengevolge van de crisis, over het tijdvak 30 Juli 1914—31 December 1915 van f 309.244.131,40½. Blijkens het onlangs gepubliceerde officieele bericht bedroegen de crisis-uitgaven over het tijdvak 30 Juli 1914—31 Juli 1916 (dus over de eerste twee oorlogs-jaren) f 446.000.000.

SCH.

DE DEKKING DER BELGISCHE CIRCULATIEBANKEN.

Het Belgische geldwezen heeft van het begin van den oorlog af in een zeer bijzonderen toestand verkeerd. Reeds in de eerste oorlogsmaand heeft de Nationale Bank haar dekking naar Londen overgebracht en het verbod van „trade with the enemy” had tengevolge, dat alle relatie tusschen houders van bankbiljetten in het bezette België en de beheerders van de tot dekking dier biljetten bestemde middelen was verbroken.

Kort na de bezetting werd het Deutsche geld in België tot wettig betaalmiddel verklaard, tot den vasten koers van fr. 1,25 per mark. Het naast elkander circuleeren van twee verschillende geldsoorten, waartussen geen ander verband bestond dan de van hooger hand opgelegde waardeverhouding, moest leiden tot arbitrage tusschen deze beide soorten van betaalmiddelen. Dit was dan ook in hooge mate het geval, zooals ook hier te lande duidelijk was waar te nemen: buitenlanders, die in België betalingen hadden te doen, deden hun schuld af door middel van het gedeprecieerde Deutsche geld, ja, zelfs waren er speculanten, die met Duitsch papiergeld naar België reisden en terugkeerden met Belgische bankbiljetten, welke hier te lande hooger werden gewaardeerd dan men op grond van den markkoers zou mogen verwachten. In no. 10 van dit weekblad (blz. 134) is hierop terloops gewezen.

Een groote afvloeiing van Duitsch papiergeld naar België had dus plaats, terwijl dit geld door het Belgische publiek met tegenzin werd aangenomen. Door de oprichting eener tweede circulatiebank, het Notendepartement der Société Générale, werd evenwel het aanzijn gegeven aan een nieuwe soort Belgisch papiergeld: bankbiljetten, uitgegeven door deze nieuwe centrale bank, tegen dekking van Duitsch geld — Reichsbanknoten, Reichskassenscheine en Darlehnskassenscheine zoo goed als metaalgeld. De Société verkreeg tevens de bevoegdheid tot verleenning van credieten, in het bijzonder aan de provinciale besturen tot het voldoen der oorlogsschatting.

Men had hier alzoo een zeer ruime uitbreiding van het denkbeeld, dat vorderingen op het buitenland — zij het in dit geval ook zeer mobiele — als dekking van bankbiljetten kunnen dienen. En tevens een bevijs, hoe in dezen oorlogstijd, nu door opheffing der inwisselbaarheid en door verbod van gouduitvoer bijna overal de reële schakel tusschen het betalingsverkeer en de dekking der betaalmiddelen ontbreekt, de beginselen der metaaldekking van papiergeld op den achtergrond zijn geraakt!

Intusschen bleef in het buitenland de hoogere waardeering der oude Belgische bankbiljetten voortduren: blijkbaar werd de — zij het ook geblokkeerde — dekking der Nationale Bank stabielier geacht dan de voorraad Duitsch geld bij de Société. En zelfs kwam er ook wel verschil voor tusschen de koersen van het Sociétépapier en 80 pCt. van de markenoteering. Of die verschillende waardeering ook in België zelf tot uiting is gekomen, is nimmer gebleken; opmerkelijk is wel, dat bij de afwikkeling van het moratorium de Nationale Bank slechts betrekkelijk weinig van haar eigen biljetten terugontving, maar grootendeels in Duitsch papiergeld werd betaald.

In het bovenstaande mag men waarschijnlijk de verklaring zien, dat, zooals de Norddeutsche Allgemeine Zeitung dezer dagen schreef, „Duitsche papieren betaalmiddelen, vooral Reichsbanknoten, gestadig naar België afvloeiden en voor het Deutsche verkeer verloren waren.” Blijkbaar kwam dat Deutsche papier in België echter niet in het verkeer, maar bleef het rusten in de kelders der beide circulatiebanken, nadat de Belgische credietnemers en de buitenlandsche debiteuren van zijn depreciatie hadden geprofiteerd.

Thans is dat papiergeld grootendeels naar Duitschland teruggebracht: de Reichsbank heeft het overgenomen en er de beide Belgische circulatiebanken voor gecrediteerd. De reeds genoemde officieuse Norddeutsche heeft aan deze mededeeling de volgende toelichting toegevoegd:

„Omtrent de omzetting dier biljetten in vorderingen op Duitschland werd reeds maanden geleden met de beide banken onderhandeld. Deze omzetting is in Duitschlands belang, omdat zij de Deutsche betaalmiddelen weer naar het Deutsche verkeer terugbrengt, en ook het belang der beide Belgische banken is er mee gediend, omdat deze haar nieuwe saldi bij de Reichsbank naar andere Deutsche banken, op rentegevend deposito, kunnen overbrengen.”

Het is merkwaardig, dat men in Deutsche officiële kringen, waar het toch werkelijk niet aan financieele voorlichting ontbreekt, zulk een motiveering in het licht kan geven! Is het geen novum, indien een circulatiebank haar eenige liquide dekkingsmiddelen in rentegevend deposito omzet? En ondervindt het betalingsverkeer eenigen feitelijken invloed van het terugbrengen van opgelegde biljetten naar de bank, die ze heeft uitgegeven?

De omzetting heeft voor het Deutsche betalingsverkeer alleen het gevolg, dat de bankstaat een gunstiger aspect verkrijgt. De mutaties, ontstaan door de eerste zending biljetten van Brussel naar Berlijn, komen reeds op den staat van 15 dezer tot uiting: de circulatie is afgenomen en de post deposito's gestegen. In verband met de Deutsche dekkingsvoorschriften, die alleen de biljetten en niet de andere obligo's betreffen, wordt de dekkingsverhouding der Reichsbank door deze transactie gunstig beïnvloed. Maar anderen dan psychologischen invloed oefent dit op het Deutsche betalingsverkeer niet uit.

Anders staat het met het Belgische betalingsverkeer, dat voortaan zal moeten geschieden met papiergeld, dat iedere liquide dekking mist. En nóg ernstiger zou dat kunnen worden, indien het den geallieerden gelukte, de Duitschers uit België of een gedeelte van België terug te werpen. In dat geval toch zijn de saldi in Duitschland, thans ten behoeve van de beide

circulatiebanken gevestigd, door het Deutsche betalingsverbod geblokkeerd en mist het papiergeld dus elke dekking. Een voorraad Duitsch bankpapier ware in zulk een geval nog in het onzijdige buitenland te realiseeren, met vorderingen op Duitschland is dat natuurlijk niet mogelijk. De Nationale Bank heeft dan nog haar dekking te Londen, hoewel deze met het oog op mogelijken ommekeer van de krijgskans niet al te vlot door de Britsche autoriteiten zal worden vrijgegeven. Maar voor de biljetten der Soci t  G n rale ontbreekt dan elke vlottende dekking.

Het zal van belang zijn, de toekomstige oplossing dezer vertroebelde aangelegenheid na te gaan.

BELANGENGEMEENSCHAP VAN DUITSCHE SCHEEPVAART EN GROOTINDUSTRIE.

Terwijl het krijgsbedrijf en dientengevolge ook de oorlogsindustrie in vollen gang is, verneemt men van verschillende zijden reeds een en ander omtrent vredestoerusting in belangrijke takken van bedrijf. Waar men zich in tal van ondernemingen reeds gedurende de buitengewone oorlogsbedrijvigheid kan bezighouden met het ontwerpen van een strijdplan voor den vreedetijd, daar behoeft het niet te verwonderen, dat de Deutsche scheepvaart, door den oorlog vrijwel tot stilliggen gedoemd, haar wederopnemen van het bedrijf terdege kan voorbereiden.

De Frankfurter Zeitung heeft aan de kwesties, die zich hierbij voordoen, een uitvoerig artikel gewijd. In den eersten tijd na den oorlog — zoo wordt betoogd — wordt algemeen een groote vraag naar scheepsruimte verwacht om voedingsmiddelen en grondstoffen voor de industrie te kunnen aanvoeren. Retourvracht zal er, vooral van Duitschland, weinig zijn, want, afgezien van kali en eenige andere delfstoffen, zal Duitschland niet veel hebben te exporteeren, voordat de grondstoffen voor de industrie zijn aangevoerd en verwerkt. Wil de scheepvaart met voordeel haar bedrijf weder opvatten, dan moet zij dus loonende thuisvrachten kunnen bedingen en hieromtrent is de Frankfurter, in afwijking van de algemeen verbreide meening, eenigszins sceptisch gestemd.

De mogelijkheid van groote importen van voedingsmiddelen en grondstoffen is volgens bedoeld artikel ten eerste afhankelijk van Duitschlands betaalkracht. En juist wegens de beperkte hoeveelheid uitvoerproducten — hierboven reeds besproken — heeft men er op te rekenen „dat mensch, dier en machine nog geruimen tijd na het sluiten van den vrede de kunst der ontbering zullen moeten blijven beoefenen, om der wille van de valuta.” Waar de aanbouw van nieuwe schepen op de Deutsche werven van zeer grooten omvang is en de beschikbare ruimte dus sterk wordt uitgebreid, hangt de toestand van de scheepvaart na den oorlog grotendeels af van deze betaalkracht en wat daarmede samenhangt.

Daarbij komt voor de Deutsche scheepvaart nog een groote moeilijkheid: de concurrentie met de buitenlandsche scheepvaart, niet zoozeer met de verzwakte en voor den aanvoer van het eigen land noodzakelijke Britsche handelsvloot, dan wel met de speculatieve onzijdige vrachtaart, die gedurende den oorlog schatten heeft verdiend, daardoor zeer sterk staat en met haar vrijgevaren, deels tamelijk oude en in aantal sterk vermeerderde schepen gemakkelijk „onder de markt” kan varen.

Organisatie van de scheepvaartmaatschappijen onderling kan aan deze gevaren slechts ten deele het hoofd bieden: de krachtige neutrale ondernemingen zouden voor een dergelijke concentratie haar concurrentie niet opgeven.

Maar meer dan een concentratie in de breedte, aansluiting van concurrenten, die hetzelfde bedrijf uitoefenen, zou hier concentratie in de lengte kunnen baten: een belangengemeenschap van allen, die de

verschillende opvolgende functies in het geheele productieproces vervullen. En een aanknooping van betrekkingen tusschen de grootindustrie en de scheepvaart is dan ook in toenemende mate waar te nemen. De grootindustrie, vooral de „zwaarindustrie”, als bevrachtster voor haar fabrikaten bij uitreis, voor haar grondstoffen bij thuisreis, interesseert zich bij de scheepvaart, ten einde stabiliteit en mogelijk faciliteit op het gebied der vrachtprijzen te verkrijgen; de scheepvaart bindt door deelneming in industrieele ondernemingen haar vaste bevrachters. De industrie vindt in verband met den scheepsbouw bij de scheepvaart een groot d bouch  voor haar producten, de scheepvaart verwacht op haar beurt faciliteiten op dit gebied. Mijnbouw en scheepvaart staan voor de leverantie der brandstoffen in dezelfde verhouding, terwijl mijnbouw en nijverheid reeds geruimen tijd veelal eng met elkander zijn verbonden.

Voor al met het oog op de onzekerheid omtrent den toestand der vrachtenmarkt na den oorlog kan deze aansluiting een krachtig strijdmiddel blijken. Blijven de vrachtprijzen hoog, dan heeft de Deutsche nijverheid een voorsprong op haar buitenlandsche mededingers, aangezien zij  f tot lager vrachten bediend wordt,  f een deel der betaalde vervoerkosten in den vorm van winstuitkeering terugontvangt. Daalt de vrachtenmarkt, dan kan de Deutsche scheepvaart op den onschatbaren steun der nijverheid rekenen en zal het haar dus niet aan vracht ontbreken.

Reeds werden berichten vernomen omtrent vriendschappelijke betrekkingen tusschen Woermann en Stinnes; de voor eenigen tijd tot stand gekomen aansluiting der Woermannlijnen bij de Hapag had ook t engevolge, dat tusschen genoemden industrieel en de belangrijke Ballingroep een hechte band ontstond. Naast dit tot elkander komen van Hamburg en Westfalen staat ook de aansluiting van de Bremer scheepvaart met de grootindustrie: de Norddeutsche Lloyd schijnt in nauwere betrekking te zijn gekomen met Thyssen, welke laatste zich door verwerving van de Bremer „Vulkan” reeds rechtstreeks op den scheepsbouw was gaan toeleggen. Ook de Hamburgers en Stinnes gaan daartoe over, blijkens de oprichting der Hamburger Werft A. G. te Finkenw rder door de genoemde groote ondernemingen. En het is ook niet uitgesloten, dat Krupp eerlang op zijn Germaniawerf koopvaardijsschepen op stapel zal zetten.

Ook tusschen de scheepvaartmaatschappijen onderling blijkt de verstandhouding steeds inniger te worden. Over de betrekkingen tusschen Woermann-Linie en Hapag is hierboven reeds gesproken; deze laatste wist voorts nog belangen te verwerven in de Hamburg-S damerika-Linie, de Kosmos, de Levante-Linie en de Deutsch Ostafrika-Linie. En zelfs de beide groote concurrenten, de Hamburger Packet en de Lloyd, schijnen al meer en meer tot elkander te komen.

De lange periode van stilliggen en de te wachten moeilijkheden bij het weerkeeren der bedrijvigheid hebben deze aansluitingen ten eerste in de hand gewerkt. Voor de industrie, die door haar buitengewone winsten over omvangrijke middelen kon beschikken, bestond bovendien nog de gunstige omstandigheid, dat door den stilstand van het scheepvaartbedrijf en het niet publiceeren van balansen door de scheepvaartondernemingen de aandelen in die maatschappijen tegen betrekkelijk geringe koersen konden worden verkregen. Ook hierin zal wel een prikkel hebben gelegen voor de snelle ontwikkeling van dit concentratieproces.

Hier te lande bestaat er alle aanleiding, deze ontwikkeling met aandacht gade te slaan en zich van de gevolgen terdege rekenschap te geven. Niet alleen met het oog op de concurrentie, welke onze scheepvaart van de krachtig georganiseerde Deutsche lijnen zal ondervinden, maar vooral, omdat de belangen van onzen doorvoerhandel en onzen scheepsbouw er ten nauwste bij zijn betrokken.

*NEDERLANDSCHE WERKZAAMHEID IN
ARGENTINIË.*

Van het Argentijnsche dagblad „La Nacion” verscheen een buitengewoon nummer, in het Spaansch, ter gelegenheid van den honderdsten verjaardag der onafhankelijkheidsverklaring (9 Juli 1816). Het is een lijvig boekdeel, 720 pagina's in courantendruk en op courantenpapier, wat het schoon van het werk, met name van de talloze daarin opgenomen interessante afbeeldingen, niet verhoogt.

Na een opstel over het moederland worden verhandelingen gewijd aan de Europeesche landen en Amerika. Europa heeft echter het leeuwendeel.

Op de redactioneele behandeling van ieder land volgen advertenties van firma's van den onderwerpeijken staat, die in Argentinië hun arbeidsveld hebben gekozen. Deze advertenties zijn evenwel in den vorm van opstelletjes gegeven, zoodat men daarin weer belangrijks over het bedrijf van deze overzeesche vestigingen kan vinden.

Het frontispice waarmede het artikel, aan Nederland gewijd, opent, kan niet op artisticeiteit bogen. De potsierlijke juffrouw, zoomin als de Don Quichotachtige molen, vertoonen eenig verband met ons Vaderland; ook een „driepijper” is onze vloot nog wel niet rijk! Evenmin was de keus van eene beeltenis onzer Vorstin gelukkig. Het is natuurlijk weer een jeugd-portretje, aan het dwaze gepraat in het Buitenland van „Neêrlands Koninginnetje” wordt op deze wijze leven gegeven. Meestal denkt het publiek er zich dan tegelijk maar een klein onbeduidend landje bij.

Het artikel over Nederland behandelt in vier afdelingen de diplomatieke betrekkingen, scheepvaart- en handelsverbindingen, terwijl het onderhoudend geschreven gedeelte „La colectividad holandesa en la Argentina” (pagina 652 en 653) overzichtelijk een beeld geeft van de Nederlandsche expansie in het Argentijnsche gebied. Een excerpt van dit schetsje volgt hier.

Vergeleken met andere landen is de Nederlandsche immigratie naar Argentinië niet groot geweest. De economische verhoudingen in het moederland gaven den Nederlanders hiertoe geene aanleiding. Nochtans hebben zich tal van landbouwers en veefokkers naar Argentinië begeven. In de jaren 1888 en 1889 was de toevloed het grootst, n.l. plm. 5000 personen, overwegend landbouwers. De Nederlandsche kolonisten verspreidden zich over de geheele republiek. De namen van spoorwegstationnetjes als Frisia en Batavia in de provincie San Luis en Domselaar (naar den Hollander Domselaar, die in 1840 naar Argentinië trok) in de provincie Buenos Aires, duiden hierop. Het aantal Nederlanders, dat thans in het La Plata-land gevestigd is, zal echter het 6000-tal wel niet te boven gaan, onze landgenooten zijn in hoofdzaak gevestigd te Buenos Aires, Rosario en Tres Arroyos. Al moge het quantum dan gering zijn, zegt het gedenkboek, de qualiteit dezer menschen is uiterst gunstig.

Talrijke Nederlandsche kooplieden zochten en vonden in Argentinië een bedrijfsveld; ook het Nederlandsche kapitaal ging zich aldaar interesseeren. Het karakter van onzen handel met de republiek veranderde in den loop der jaren geheel en al. Tusschen 1860 en '70 voeren talrijke zeilschepen van Nederland naar Argentinië met eene complete lading genever en kaas (*los productos típicos holandeses*, moet het in het gedenkboek natuurlijk weer heeten). Thans stelt de invoer uit Nederland zich uit de meest verscheidene voortbrengselen zijner belangrijke industrie samen, leest men in deze feestuitgave.

Blijkens de Argentijnsche statistiek bedroeg de invoer uit Nederland in 1913 4 millioën goudpesos, tegen slechts 200.000 in 1900. Daartegenover staan

voor den uitvoer naar ons land respectievelijk de cijfers 22.500.000 en 4.000.000 goudpesos.

Gewezen wordt op het aandeel, dat de „Koninklijke Hollandsche Lloyd” in de verlevendiging der Argentijnsch-Nederlandsche betrekkingen heeft gehad en nog heeft. In 1915 nam Nederland de tweede plaats in voor den inkomenden tonnage, maar dit is een gevolg van de abnormale tijden, zoo goed als het feit, dat wij in het afgelopen jaar het meeste graan uit Argentinië betrokken.

„Men beseft,” schreef een correspondent van de „Nieuwe Rotterdamsche Courant”, over Unie-expansie in Zuid-Amerika berichtende, „dat de handel de leening en niet zoozeer de vlag volgt.” Ook de Nederlandsche pioniers verzuimden niet rekening te houden met deze economische waarheid, verscheidene financieele instellingen werden in het La Plata-land met Nederlandsch kapitaal gevestigd. Het gedenkboek vermeldt o.m. de „Holland-La Plata Hypotheekbank”, met een kapitaal van 28 millioën pesos, de „Holland-Argentinië Hypotheekbank”, met een kapitaal van 10 millioën pesos en de in de maand September 1914 gestichte „Hollandsche Bank voor Zuid-Amerika”, met een kapitaal van 10.000.000 pesos.

Maar ook de Nederlandsche handelshuizen en maatschappijen zijn talrijk; bijv.: importeurs van machines, baggermateriaal, zaden, bloembollen, tabak, sigaren en andere koopmansgoederen; aannemers van openbare werken; exporteurs van granen.

Het gedenkboek roemt in het bijzonder de kundigheid en energie van de Nederlandsche ingenieurs, welke in Argentinië werkzaam waren. Als werken, door hen uitgevoerd worden genoemd o.a. de havens van La Plata en Santa Fe, de spoorweg van La Plata naar Merdiano V, het station van Once, de kanaalwerken in de delta van de Río Paraná en de verbetering van het vaarwater bij Martín García.

Ook op geheel ander gebied gaven Nederlanders in Argentinië blijk van groote bekwaamheid. De veestapel en de daaruit voortvloeiende zuivelindustrie hebben zeer veel aan het Nederlandsche voorbeeld en het uit Nederland afkomstig fokmateriaal te danken. Verscheidene Nederlanders, leest men in het boek, die zich in Argentinië bezig hielden met landbouw en veeteelt, zijn schatrijk geworden in den handel van de producten dezer nijverheid en er zijn enkele Nederlandsche groot-grondbezitters in Argentinië aan te wijzen.

Ten slotte wordt nog gezegd, dat in de republiek Nederlandsche medici zich vestigden en Nederlanders benoemd werden tot professors aan de universiteiten aldaar.

In het opstel, wáarvan hier een kort overzicht gegeven werd, is een portret opgenomen van Jacob de Boer, de bekende figuur uit de Nederlandsche zakenkringen aan de La Plata-rivier. De heer De Boer, die in het jaar 1911 overleed, was van 1878—1892 Consul-Generaal der Nederlanden, thans neemt zijn zoon, de directeur van de Hollandsche Bank voor Zuid-Amerika, deze functie in.

Ook aan den, helaas onlangs verscheiden gezant, den heer L. van Riet, worden hoogst waardeerende woorden gewijd.

Het is een uiterst belangrijk gedenkboek, waarvan de redactioneele bewerking zeer valt te prijzen.

G. E. Hoff

EXPLOITATIE VAN HET PANAMAKANAAL.

De geweldige aardschuivingen bij Culebra hebben een zeer merkbaaren invloed gehad op de uitkomsten van het tweede jaar, dat het Panamakanaal geëxploiteerd wordt (1 Juli '15 tot 30 Juni '16). Het tijdschrift Hansa geeft daarvan eenige cijfers.

Bij de beschouwing dezer gegevens dient men in het oog te houden, dat het Panamakanaal van half

September 1915 tot medio April 1916 voor de groote scheepvaart geheel gesloten bleef, zoodat het tweede exploitatiejaar er feitelijk een was van 5 maanden. Hierdoor zijn de uitkomsten verre bij die van het eerste jaar ten achter gebleven. De volgende cijfers lichten dit toe. Door het kanaal passeerden:

	in 1914/15	in 1915/16	vermindering
Schepen	1088	787	301
Netto scheepsruimte	3.843.035 T.	2.479.761 T.	1.363.274 T.
Lading	4.969.792 T.	3.140.046 T.	1.829.742 T.
Opbrengst der heffingen op het kanaal	\$ 4.343.383	\$ 2.399.830	\$ 1.943.553

De kosten van exploitatie en onderhoud bedroegen in het afgelopen boekjaar bijna zeven millioen dollars, zoodat na aftrek van de opbrengst der scheepvaartrechten er een nadeelig saldo van 4,5 millioen dollars overblijft. De baggerwerken bij Culebra eischten 3,5 millioen of tweemaal zooveel als ten vorigen jare voor alle baggerwerken gezamenlijk werd uitgegeven.

De directie van het Panamakanaal merkte in haar vorig jaarverslag op, dat er voor de allergrootste schepen hoegenaamd geen bezwaar bestaat, veilig door het kanaal te varen; thans zou men geneigd zijn daaraan toe te voegen: mits geen aardschuivingen verhinderen, het vaarwater open en op voldoende diepte te houden.

Kelstra

INGEZONDEN STUKKEN.

GELDRUIMTE EN DE STAAT.

Geachte Redactie,

Met belangstelling nam ik kennis van het, in no. 38 van dit weekblad opgenomen, artikel onder bovenstaand hoofd.

Het ligt niet in mijne bedoeling over de verschillende, in dat artikel aangestipte, maatregelen in beschouwingen te treden. Evenzeer wensch ik terzijde te laten de vraag of de speculatie een zoodanigen omvang ten onzent heeft aangenomen, dat rechtstreeksch ingrijpen door de Regeering gerechtvaardigd ware te achten, gesteld al dit zou tot het beoogde doel kunnen leiden. Maar eene andere vraag, waaromtrent ik gaarne eenige opmerkingen zou willen maken, is deze, of inderdaad, gelijk de schrijver schijnt te meenen, de Regeering, door het plaatsen van schatkistpapier bij de Nederlandsche Bank, de speculatie in de hand heeft gewerkt. Wordt wel genoeg ingezien — zoo vraagt de schrijver — dat door plaatsing bij de Nederlandsche Bank automatisch de circulatie met gelijk bedrag aanzwelt, terwijl bij plaatsing op de open markt dit euvel vermeden wordt?

Ik meen, dat de zaak, waarom het hier gaat, niet zoo eenvoudig is, dat zij kan geacht worden door de gemaakte tegenstelling te zijn beslist. Bedrieg ik mij niet, dan heeft de geachte schrijver niet voldoende rekening gehouden met de toestanden, zooals die zich, op het hier besproken gebied, ten onzent hebben ontwikkeld. Dat eene onnatuurlijke geldruimte te constateeren valt, zal wel niemand willen ontkennen. De oorzaak hiervan ligt voor de hand. Als gevolg van de buitengewone omstandigheden is Nederland in sterke mate crediteur van het buitenland geworden. Tot hoogst belangrijke bedragen is, ter voldoening van deze vorderingen, goud ingevoerd. Op 25 Juli 1914 bedroeg de goudvoorraad der Nederlandsche Bank f 162.000.000, op 16 September 1916 f 587.000.000, eene toename derhalve van f 425.000.000. Dit goud is door de bank betaald in bankbiljetten en rekening-courantsaldi. Het totaalbedrag van beide posten steeg, blijkens de bankstaten, over hetzelfde tijdvak met niet minder dan f 500.000.000.

Voor een, naar mag aangenomen worden, belangrijk deel, voorzag deze grootere voorraad ruilmiddelen inderdaad in behoeften van het verkeer. Het houden

van groote kassen, zoowel door particulieren als door banken e.d., het oppotten van bankbiljetten, dat valt af te leiden uit de sterke stijging van het uitstaande aantal biljetten van f 1000, de contante betalingen, de tragere omloop van de ruilmiddelen zijn even zoovele oorzaken van eene grootere behoefte van het verkeer aan bankbiljetten. De biljetten, welke in deze behoeften voorzien, spelen voor de hier besproken kwestie geen rol.

Daarnaast staan echter de fiduciaire ruilmiddelen, welke als het ware tegen wil en dank door het publiek worden gehouden bij gebrek aan gelegenheid tot aanlokkelijk geachte belegging. Ik versta hierbij onder fiduciaire ruilmiddelen ook de rekening-courantsaldi, welke het publiek, in afwachting van belegging, bij bankiers te goed heeft. Van deze zijde dreigt het gevaar, waarop de schrijver wijst. De wensch om de aldus geheel of nagenoeg geheel onproductieve kapitalen winsten te doen afwerpen, kan licht tot ongezone speculatie aanleiding geven.

Zou nu — en hiermede ben ik tot het hart der kwestie gekomen — dit gevaar zijn bezworen of slechts verminderd, indien het tot dusver door den Staat bij de Nederlandsche Bank gediscoteerde schatkistpapier op de open markt was geplaatst? Ik geloof, dat deze vraag ontkennend moet beantwoord worden. De practijk toch leert, dat het op de open markt geplaatste papier vrijwel uitsluitend wordt genomen door de groote bankinstellingen en andere groote lichamen voor tijdelijke belegging van beschikbare kasmiddelen. Dit ligt voor de hand, wanneer men let op de zeer belangrijke bedragen, welke deze corporatiën renteloos in rekening-courant bij de Nederlandsche Bank hebben uitstaan. (Op 16 dezer bedroegen die rekening-courantsaldi f 142.000.000.) Het publiek, de particuliere belegger, onthoudt zich van inschrijving, aangezien de rentevoet, waartegen de Staat het gevraagde bedrag pleegt te krijgen, niet aanlokkelijk is. Het is dan ook, gezien de zoeven bedoelde practijk, wel niet anders denkbaar, dan dat de bij de Nederlandsche Bank ondergebrachte f 89.500.000 aan schatkistpapier, waren zij op de markt aangeboden, geheel op dezelfde wijze door de groote financiële lichamen zouden genomen zijn, die daardoor in staat zouden gesteld zijn hun renteloos teged bij de Nederlandsche Bank te verminderen. De speculatie zou echter, naar mij niet twijfelachtig voorkomt, daardoor niet zijn beïnvloed. Dit zou slechts het geval kunnen geweest zijn, wanneer kon aangenomen worden, dat de zoeven bedoelde geldinstituten, door hunne belangrijke renteloze saldi, er toe gebracht waren, om door lichtvaardige credietverstrekking tot speculatie te prikkelen. Dat dit het geval is geweest, zal wel door niemand worden volgehouden.

Naar mijne bescheiden meening wettigt het vorenstaande de conclusie, dat de tot dusver in dezen door de Regeering gevolgde politiek niet mede aansprakelijk kan gesteld worden voor het eventueele toenemen van de speculatie, zooals uit het door den schrijver geleverd betoog zou afgeleid kunnen worden.

Ik eindig met er nogmaals op te wijzen, dat het door mij aangevoerde uitsluitend betrekking heeft op de wijze, waarop in de werkelijke behoefte van den Staat aan kasversterking werd voorzien. Geheel daarbuiten blijft de ook door den schrijver aangeroerde vraag of er termen zouden bestaan de belastingbetalers nog zwaarder dan in de toekomst reeds het geval zal zijn, te treffen, door het, ten koste van belangrijk renteverlies, op de markt brengen van zeer groote bedragen schatkistpapier, zonder dat de stand van 's Rijks kas hiertoe aanleiding geeft.

L. T.

De geachte inzender vergunne ons een kleine verduidelijking. Met verwijzing naar Engeland meenden wij te mogen volhouden, dat de Staat een verstijving van den rentevoet op de open markt in de hand kan wer-

ken door op die markt een sterk beroep te doen, desnoodig sterker dan haar kasbehoefte. Een zoodanige verstijving schijnt thans hier te lande zeer gewenscht en wij meenden, dat wellicht reeds door onderbrenging van de thans bij de Ned. Bank verdisconteerde schatkistpromessen op de open markt, iets in die richting ware te bereiken. Niet doordat in het bijzonder het thans speculerend publiek deze wissels zou opnemen — dit zal, de inzender wijst er terecht op, in hoofdzaak door de groote bankinstellingen gebeuren — maar doordat aldus voor de renteloos liggende gelden althans ten deele emplooi waren te vinden, hetgeen over de hoofden der banken heen wellicht op den stand der marktrente en dientengevolge op de verdere ontwikkeling der speculatie invloed zou kunnen uitoefenen. Dat intusschen, ook al gaat het hier om een bedrag van 90 millioen, de maatregel slechts een stap in de goede richting zou zijn, geven wij gaarne toe.

B.

REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Uitvoerverboden. Verboden is de uitvoer van *runderhaar* en alle daaruit of daarmee vervaardigde artikelen.

In verband met de redactie van het bestaande uitvoerverbod voor „alle in blik of andere luchtdichte verpakking *verduurzaamde vleeschwaren* en levensmiddelen, in welke vleesch is verwerkt”, konden tot dusverre dergelijke artikelen in niet-luchtdichte verpakking, b.v. bouillonblokjes, extract-bouillon, enz. nog vrij worden uitgevoerd. Thans is het betreffende besluit aldus gewijzigd, dat ook alle vleeschwaren in niet-luchtdichte verpakking ten uitvoer verboden zijn.

Jute-emballage. Exporteurs, die voor de verpakking van goederen gebruik maken van jute-emballage, dienen zich voor het verkrijgen van uitvoervergunningen voor die emballage te wenden tot de Nijverheids-commissie, ook al wordt voor de artikelen, welke aldus ingepakt uitgevoerd zullen worden, de noodigste vergunning door een andere commissie uitgereikt.

Maximumprijzen. Door den Minister van Landbouw, enz. zijn vastgesteld maximumprijzen voor de granen en voederartikelen, die in de maand September worden toegewezen en eveneens nieuwe prijzen voor maïs in den kleinhandel.

Voorts zijn nieuwe maximumprijzen bepaald voor rijst, welke ½ ct. per ½ K.G. hooger zijn dan de tot dusverre geldende.

Aanwijzing van goederen krachtens de Distributiewet-1916. De Minister van Landbouw heeft aan de burgemeesters medegedeeld, dat de distributie der krachtens art. 1 van genoemde wet aangewezen artikelen, voor zoover zij niet reeds volgens de wet geschiedt, zal aanvangen op 1 October. De distributieregelingen en prijszettingen voor de verschillende artikelen zullen binnenkort worden vastgesteld en voor zoover noodig aan de burgemeesters medegedeeld.

In verband met het verzoek van de gemeentebesturen der drie grootste steden en het bestuur der Vereniging van Nederlandsche gemeenten om zooveel mogelijk leiding te geven inzake distributie en prijszetting, zullen door den Minister naast de maximumprijzen van art. 2 der Distributiewet en inkooprijzen van art. 3 dier wet, ook de verkooprijzen, bedoeld in art. 3 worden aangegeven.

De Minister geeft tevens als zijn oordeel te kennen, dat niet anders dan in de uiterste noodzakelijkheid moet worden overgegaan tot het inrichten van gemeentewinkels en tot rechtstreeksche distributie van gemeentewege. De grossiers en winkelstand dienen zooveel mogelijk de plaats te behouden, welke zij in normale tijden innemen.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

I. BANKDISCONTOS.

	23 September 1916	20 Juli 1914
Ned. Bank	Disc. Wissels. 4 1/2 sedert 1 Juli '15	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14
	Bel. Binn. Eff. 4 1/2 „ 1 „ '15	4 „ 23 „ '14
	Vrsch. in R.C. 5 1/2 „ 19 Aug. '14	5 „ 23 „ '14
Bank of England..	6 „ 14 Juli '16	3 „ 29 Jan. '14
Deutsche Reichsbk.	5 „ 23 Dec. '14	4 „ 5 Febr. '14
Banque de France.	5 „ 20 Aug. '14	3 1/2 „ 29 Jan. '14
Oostenr. Hong. Bk.	5 „ 10 Apr. '15	4 „ 12 Mrt. '14
Russische Staatsbk.	6 „ 27 Juli '14	5 „ 1 Apr. '14
Nat. Bank v. Denem.	5 „ 10 „ '15	5 „ 6 Febr. '14
Zweedsche Rijksbk.	4 1/2 „ 1 Mei '16	4 1/2 „ 6 „ '14
Zwitsersche Nat. Bk.	4 1/2 „ 2 Jan. '15	3 1/2 „ 19 „ '14
Bank van Italië..	5 „ 1 Juni '16	5 „ 9 Mei '14
Feder. Res. Bk. N.Y.	3-5 „ 4 Febr. '15	—
Javasche Bank....	3 1/2 „ 1 Aug. '09	3 1/2 „ 1 Aug. '09

II. OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call-money
23 Sept. '16	1	1 1/4-3/4	5 5/8	4-5/8	—	2 1/2-3/4
18-23 „ '16	1	1 1/4-3/4	5 10/32-5/8	4-5/8	—	2 1/2-3
11-16 „ '16	1	1 1/2	5 10/32	4-5/8	—	2 1/2-3
4-9 „ '16	3/4-1 1/4	1 1/4-1 1/2	5 10/32-5/8	4-5/8	—	2 1/2-3
20-25 S. '15	2 3/8-1/2	2 1/4-3	4 5/8-3/4	—	—	1 3/4-7/8
21-26 S. '14	—	—	3-1/4	—	—	6
20-24 Jul. '14	3 1/8-3/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

WISSELKOERSEN.

I. KOERSEN IN NEDERLAND.

Voor Londen, Berlijn en Parijs worden voorloopig ook de dagelijksche noteeringen te Amsterdam opgenomen. De dagelijksche koersen op New York, alsmede de laagste en hoogste der week zijn aan particuliere opgaven ontleend.

Data	Londen	Berlijn	Parijs	New York
18 Sept. 1916 ..	11.68 1/4	42.60	41.97 1/2	2.44 7/8
19 „ 1916 ..	11.67 1/2	42.55	41.97 1/2	2.44 7/8
20 „ 1916 ..	11.68 1/2	42.65	42.—	2.45
21 „ 1916 ..	11.69	42.80	42.02 1/2	2.45 1/8
22 „ 1916 ..	11.69	42.70	41.90	2.45
23 „ 1916 ..	11.68 3/4	42.65	41.92 1/2	2.45
Laagste der week	11.67	42.47 1/2	41.87 1/2	2.44 3/4
Hoogste „ „	11.69 3/4	42.82 1/2	42.05	2.45 1/4
16 Sept. 1916 ..	11.69	42.70	41.97 1/2	2.45 1/8
9 „ 1916 ..	11.69 3/8	42.62 1/2	41.87 1/2	2.45 1/4
Muntpariteit ..	12.10 3/8	59.26	48.—	2.48 3/4

Data	Zwitserland	Weenen	Kopenhagen	Stockholm	Batavia telegrafisch
23 Sept. 1916	46.02 1/2	29.20	66.75	68.85	99 3/4-100 1/2
Laagste d. w.	45.87 1/2	28.80	66.45	68.70	—
Hoogste „ „	46.12 1/2	29.35	66.85	69.—	—
16 Sept. 1916	45.87 1/2	28.95	66.90	68.97 1/2	99 1/2-100
9 „ 1916	46.07 1/2	28.40	66.70	68.70	99 1/2-100
Muntpariteit	48.—	50.41	66.87	66.67	100

OVERZICHT.

In den stand der wisselkoersen kwam deze week niet veel verandering. De omzettingen waren gering en de schommelingen niet van beteekenis.

Londen vertoonde geen grootere variatie gedurende de week dan 1/4 % en het slot was ongeveer gelijk aan dat der vorige week.

Berlijn steeg in het midden der week ca. 1/2 % om tegen het slot wederom tot het oude niveau in te zakken.

Ook de overige noteringen bleven vrijwel onveranderd; Zwitserland en Weenen gingen iets vooruit.

De daling in den Roebelkoers kwam tot staan en een lichte verheffing kon weder intreden: 77 3/4—79 1/2—79 1/8.

Indië is opnieuw verbeterd en noteert thans weer op pariteit.

II. KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in £. per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. Rm. 4)	Zicht Amsterd. (in cents per gld.)
23 September 1916	4.76.45	5.86	70 1/2	40 7/8
Laagste d. week ..	4.76.45	5.85 1/2	70	40 13/10
Hoogste, „ „ ..	4.76.50	5.86 3/8	70 3/8	40 7/8
16 September 1916	4.76.50	5.85 3/4	69 7/8	40 13/10
9 „ „ 1916	4.76.45	5.89 3/4	69 1/4	40 13/10
Muntpariteit	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 9/10

III. KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	8 Sept. 1916	15 Sept. 1916	Week 16—21 Sept. 1)		21 Sept. 1916 1)
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 7/10	97 7/10	97 7/10	97 7/10	97 7/10
B. Aires 1) ..	d.p.gd.pes.	48 15/10	49 1/8	49 1/8	49 7/8	49 7/8
Calcutta	sh/d.p.rup.	1/4 1/8	1/4 1/8	1/4 1/8	1/4 1/8	1/4 1/8
Hongkong ..	id. p. \$	2/1 3/4	2/1 7/8	2/2	2/2 1/4	2/2 1/4
Lissabon	d. p. escudo	34 7/8	34 7/8	34 7/8	34 7/8	34 7/8
Madrid	Peset. p. £	23.75	23.67 1/2	23.67 1/2	23.73 1/2	23.72 1/2
Montevideo 1)	d. p. peso	52 7/10	53	52 7/8	53	52 7/8
Montreal	\$ per £	4.76 1/2	4.76 3/8	4.75 3/4	4.76 3/8	4.76 3/8
Petrograd ...	R. p. £ 10	145	151 1/4	145 1/2	151	147 5/8
R.d.Janeiro 1)	d. p. milr.	12 17/32	12 11/32	12 11/32	12 13/32	12 11/32
Rome	Lires p. £	30.57	30.81 1/2	30.70	30.75	30.74
Shanghai ..	sh/d.p.tael	3/0 1/2	3/0 3/8	3/0 7/8	3/1 1/4	3/1 1/4
Singapore ..	id. p. \$	2/4 3/10	2/4 3/10	2/4 3/10	2/4 3/10	2/4 3/10
Valparaiso 1)	d. p. pap. p.	9 3/32	10 3/32	10 3/32	10 13/32	10 13/32
Yokohama ..	sh/d.p.yen	2/1 3/8	2/1 3/8	2/1 3/8	2/1 3/8	2/1 3/8

1) Noteringen van 22 September nog niet ontvangen.

GOUD EN ZILVER.

GOUDBEWEGING BIJ DE BANK OF ENGLAND.

Sedert begin Augustus 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank of England tijdelijk niet bekend gemaakt.

ZILVER.

De prijsfluctuaties op de zilvermarkt waren deze week al buitengewoon gering: de notering varieerde tusschen 32 3/8 en 32 3/4. De grondtoon is dan ook zeer vast, hoewel deze stemming niet in stijgende prijzen tot uiting komt.

De stijging der Chineesche wisselkoersen belemmert thans het aanbod uit dat land: verkoop van fijn zilver levert geen voordeel meer op. Ook uit Amerika wordt weinig aangevoerd.

Een belangrijke factor is ook de sterke teruggang geweest van den voorraad zilveren roepjen bij de Indische schatkist. Sinds Juli reeds is een gestadige teruggang merkbaar, in weerwil van de aanmuntning op groote schaal van nieuw zilvergeld door de Indische Munt.

Notering te Londen.		te New York.	
23 Sept. 1916	32 3/4	68 7/8	
16 „ 1916	32 1/8	68 1/4	
9 „ 1916	32 9/16	68 3/8	
2 „ 1916	32 1/4	67 3/4	
25 Sept. 1915	23 3/4	49 3/8	
26 Sept. 1914	24 1/4	53 1/8	
20 Juli 1914	24 15/16	54 1/8	

NEDERLANDSCHE BANK.

VERKORTE BALANS OP 23 SEPTEMBER 1916.

Activa.		
Binnenl. Wis-	H.-bk. f	93.793.101,48
sels, Prom.,	B.-bk. „	476.056,83
enz. in disc.	Ag.sch. „	11.735.950,10 1/2
		f 106.005.108,41 1/2
Papier o. h. Buitenl. in		
disconto		—
Idem eigen portef. . .	f	8.126.647,—
Af: Verkocht maar voor		
de bk. nog niet afgel. „		—
		f 8.126.647,—
Beleeningen		
incl. vrsch.	H.-bk. f	19.887.847,27 1/2
in rek.-crt.	B.-bk. „	4.097.636,61
op onderp.	Ag.sch. „	37.706.760,15
		f 61.692.244,03 1/2
Op Effecten	f	55.284.044,03 1/2
Op Goederen en Spec. „		6.408.200,—
		f 61.692.244,03 1/2
Voorschotten a. h. Rijk		f 11.306.396,26 1/2
Munt en Muntmateriaal		
Munt, Goud	f	64.449.605,—
Muntmat. Goud		522.917.879,40 1/2
		f 587.367.484,40 1/2
Munt, Zilver, enz. „		6.931.480,19 1/2
Muntmat. Zilver .. „		—
		f 594.298.964,60
Effecten		
Bel. v. h. Res.fonds. . .	f	5.149.332,62 1/2
id. van 1/5 v. h. kapit. „		3.970.360,75
		f 9.119.693,37 1/2
Geb. en Meub. der Bank		f 1.400.000,—
Diverse rekeningen		f 59.632.858,55
		f 851.581.912,24
Passiva.		
Kapitaal	f	20.000.000,—
Reservefonds		f 5.155.090,93 1/2
Bankbiljetten in omloop		f 678.644.230,—
Bankassigatiën in omloop		f 2.101.787,74
Rekening-Courant saldo's:		
Van het Rijk	f	—
Van anderen		f 141.313.424,80
		f 141.313.424,80
Diverse rekeningen		f 4.367.378,76 1/2
		f 851.581.912,24
Beschikbaar metaalsaldo	f	428.984.251,54 1/2
Op de basis van 2/3 metaaldekking		f 264.572.363,03 1/2
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is ..		f 2.144.921.250,—

Bij vergelijking met den vorigen weekstaat blijken de volgende verschillen:

	Meer	Minder
Disconto's		342.440,64
Buitenlandsche wissels		41.580,—
Beleeningen		1.043.712,46 1/2
Goud		5.929.44 1/2
Zilver		68.313,68
Bankbiljetten	401.625,—	
Part. Rek.-Crt. saldo's ..		715.285.16 1/2

N.B. Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	16 Sept. 1916	23 Sept. 1916
Aan schatkistpromessen..	f 115.860.000,—	f 115.860.000,—
waarvan rechtstreeks bij		
de Ned. Bank geplaatst	„ 89.500.000,—	„ 89.500.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 50.737.000,—	„ 50.737.000,—
Aan zilverbons	„ 14.185.043,50	„ 15.233.332,50

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.
(In duizenden guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bank- biljetten	Andere opeischbare schulden
23 Sept. 1916	587.367	6.931	678.644	143.451
16 " 1916	587.373	7.000	678.243	146.374
9 " 1916	583.879	7.160	675.829	146.397
2 " 1916	584.865	7.460	679.571	134.879
26 Aug. 1916	585.813	8.231	657.109	140.467
19 " 1916	587.278	8.694	659.399	133.792
12 " 1916	588.254	9.074	662.369	124.635
5 " 1916	588.114	9.788	668.017	116.044
29 Juli 1916	581.564	10.784	661.679	92.148
22 " 1916	581.173	10.464	649.687	105.408
15 " 1916	578.989	9.873	654.012	100.459
8 " 1916	575.116	9.246	655.968	91.330
1 " 1916	573.231	8.958	656.795	82.914 ¹⁾
25 Sept. 1915	385.227	2.273	522.056	31.782
26 Sept. 1914	157.333	4.894	440.845	34.475
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

¹⁾ Waarvan Rek.-Crt. saldo van het Rijk f 3.677.000,—.

Data	Disconto's		Belee- ningen	Beschik- baar Metaal- saldo	Dek- kings- percen- tage
	Totaal	Hiervan Schatkist- promessen rechtstreeks			
23 Sept. 1916	106.005	89.500	61.692	428.984	72
16 " 1916	106.348	89.500	62.736	428.547	72
9 " 1916	105.368	88.500	63.168	425.731	72
2 " 1916	97.276	80.500	64.043	428.532	73
26 Aug. 1916	75.887	59.500	64.757	433.626	74
19 " 1916	70.087	53.500	65.766	436.430	75
12 " 1916	66.467	49.500	66.421	439.024	76
5 " 1916	64.058	46.500	67.203	440.195	76
29 Juli 1916	37.521	19.500	68.101	440.696	79
22 " 1916	36.011	17.500	68.189	439.734	78
15 " 1916	34.580	15.500	72.434	437.086	78
8 " 1916	31.689	12.500	72.669	434.026	78
1 " 1916	37.332	17.400	74.486	433.380	79
25 Sept. 1915	65.264	37.560	85.158	276.227	70
26 Sept. 1914	171.932	54.300	134.332	66.993	34
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van $\frac{3}{8}$ metaaldekking.

JAVASCHE BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.
(In duizenden Guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bank- biljetten	Andere opeischb. schulden
5 Aug. 1916	67.664	24.013	154.044	53.451
29 Juli 1916	64.204	25.674	150.635	56.645
22 " 1916	64.089	26.522	156.420	46.068
15 " 1916	58.629	26.744	158.178	43.969
7 Aug. 1915	32.249	32.614	125.892	27.109
8 Aug. 1914	22.356	30.926	123.188	11.319
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Dis- conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Belee- ningen	Diverse reke- ningen ¹⁾	Beschik- baar metaal- saldo	Dek- kings- percen- tage
5 Aug. 1916	6.747	38.089	66.006	6.491	51.178	44
29 Juli 1916	6.694	38.787	68.711	5.896	48.422	43
22 " 1916	6.672	38.835	65.205	5.574	50.109	45
15 " 1916	6.726	39.424	63.893	10.848	44.944	42
7 Aug. 1915	6.042	9.999	54.336	19.888	34.263	42
8 Aug. 1914	7.435	5.408	59.880	3.348	26.380	40
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa.

²⁾ Op de basis van $\frac{3}{8}$ metaaldekking.

SURINAAMSCH BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.
(In duizenden guldens.)

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Disconto's	Div. reke- ningen ¹⁾
29 Juli 1916	728	1.054	890	917	618
22 " 1916	717	1.015	895	917	584
15 " 1916	715	1.013	902	920	595
8 " 1916	698	1.050	710	929	645
31 Juli 1915	1.078	1.056	1.548	850	992
1 Aug. 1914	633	1.135	496	733	423
25 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

I. BANK OF ENGLAND.

WEEKSTAAT VAN 20 SEPTEMBER 1916.

ISSUE DEPARTMENT.

Notes issued.. £ 71.259.190	Government Debt £ 11.015.100
	Other securities,, 7.434.900
	Gold coin and bullion....,, 52.809.190
£ 71.259.190	£ 71.259.190

BANKING DEPARTMENT.

Capital..... £ 14.553.000	Government securities.. £ 42.187.627
Rest.....,, 3.595.467	Other securities,, 96.102.911
Public deposits,, 52.992.848	Notes.....,, 35.286.320
Other deposits,, 104.185.085	Gold and silver coin.....,, 1.770.180
Seven-day and other bills..,, 20.638	£ 175.347.038
£ 175.347.038	£ 175.347.038

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens de cijfers der door de Regeering uitgegeven currency notes van 1 £ en 10 sh., met het bedrag der gouddekking en der tot dekking aangewezen Government securities. De publicatie dezer cijfers geschiedt sedert 26 Augustus 1914.

(In duizenden p. st.)

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
20 Sept. 1916	54.579	36.973	***	***	***
13 " 1916	54.696	36.121	130.961	28.500	98.915
6 " 1916	55.342	36.264	130.436	28.500	97.972
30 Aug. 1916	56.197	36.152	129.659	28.500	97.529
22 Sept. 1915	62.900	31.623	70.328	28.500	17.700
23 Sept. 1914	51.673	34.203	27.721	4.000	10.924
22 Juli 1914	40.164	29.317

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Re- serve	Dek- kings- percen- tage ¹⁾
20 Sept. 1916	42.188	96.103	52.993	104.185	37.057	23 $\frac{3}{8}$
13 " 1916	42.188	94.460	59.147	96.383	37.025	23 $\frac{3}{4}$
6 " 1916	42.188	95.739	52.219	105.094	37.528	23 $\frac{7}{8}$
30 Aug. 1916	42.188	91.941	52.361	102.141	38.496	24 $\frac{7}{8}$
22 Sept. 1915	31.313	135.677	108.738	89.646	49.728	25
23 Sept. 1914	25.682	110.733	28.673	125.267	35.920	23 $\frac{3}{8}$
22 Juli 1914	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{3}{8}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

II. DEUTSCHE REICHSBANK.

STAAT VAN 15 SEPTEMBER 1916.

De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

Metallbestand	Mk.	2.492.420.000
davon Goldbestand		2.470.202.000
Reichs- und Darlehenskassenscheine....	"	287.443.000
Noten anderer Banken	"	12.818.000
Wechsel	"	7.554.055.000
Lombardforderungen	"	12.079.000
Effekten	"	77.831.000
Sonstige Aktiva	"	551.310.000
Grundkapital	"	180.000.000
Reservefonds	"	85.471.000
Notenumlauf	"	6.878.486.000
Sonstige täglich fällige Verbindlichkeiten	"	3.466.808.000
Sonstige Passiva	"	377.191.000

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens het cijfer der uitgegeven Darlehenskassenscheine. De Scheine, welke niet in kas zijn bij de Reichsbank, circuleeren grootendeels onder het publiek. De Darlehenskassen zijn ingesteld op 11 Augustus 1914.

(In duizenden Mark)

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekkings-percentage ¹⁾
15 Sept. 1916	2.492.420	2.470.202	287.443	6.878.486	40
7 " 1916	2.493.482	2.469.699	373.872	7.175.105	40
31 Aug. 1916	2.494.327	2.469.036	333.625	7.117.524	40
23 " 1916	2.495.963	2.468.562	340.978	6.863.154	41
15 Sept. 1915	2.457.208	2.414.203	205.759	5.570.674	48
15 Sept. 1914	1.653.419	1.620.900	155.880	4.053.605	45
23 Juli 1914	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
15 Sept. 1916	7.554.055	3.466.808	2.122.500	254.600
7 " 1916	7.142.220	2.877.896	2.138.600	339.000
31 Aug. 1916	7.077.485	2.835.529	2.033.400	298.200
23 " 1916	6.658.583	2.691.145	1.879.700	301.900
15 Sept. 1915	5.152.442	2.009.317	1.040.000	151.000
15 Sept. 1914	4.660.453	2.494.257	255.000	147.000
23 Juli 1914	750.892	943.964

III. BANQUE DE FRANCE.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Van 6 Aug. 1914 tot 28 Jan. 1915 werden geen staten gepubliceerd. De met * geteekende posten komen eerst sedert 28 Jan. 1915 in den weekstaat voor. De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

(In duizenden francs.)

Data	Goud	Zilver	* Te goed in het buitenland	Wissels	* Uitgestelde wissels
21 Sept. 1916	4.826.723	338.040	652.540	371.288	1.390.351
14 " 1916	4.821.600	338.278	703.920	381.305	1.393.858
7 " 1916	4.817.320	337.497	703.260	387.818	1.399.004
31 Aug. 1916	4.812.732	338.610	691.060	448.319	1.406.862
23 Sept. 1915	4.500.074	366.156	973.343	249.574	1.994.801
24 Sept. 1914	—	—	—	—	—
23 Juli 1914	4.104.390	639.620	—	1.541.080

Data	Beleening	* Buitger. voorsch. afd. Staat	Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren	Rek. Crt. Staat
21 Sept. 1916	1.175.044	8.500.000	16.653.451	2.180.615	123.191
14 " 1916	1.171.957	8.500.000	16.602.659	2.146.358	206.938
7 " 1916	1.173.557	8.500.000	16.598.862	2.122.214	171.337
31 Aug. 1916	1.174.835	8.400.000	16.424.647	2.213.659	80.163
23 Sept. 1915	587.367	6.600.000	13.309.596	2.587.619	118.128
24 Sept. 1914	—	—	—	—	—
23 Juli 1914	769.400	5.911.910	942.570	400.590

IV. RUSSISCHE STAATSBANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

De post „Schatkistbiljetten" komt eerst sedert 14 November 1914 n. st. in den weekstaat voor. De biljetten zijn niet inwisselbaar.

(In miljoenen Roebel).

Data n. st.	Goud	Tegood i/h buitenland	Zilver	Schatkistbiljetten	Disconto's en beleeningen	Circulatie	Rek. Courant
12 Sept. '16	1.552	2.055	93	4.420	845	7.122	1.544
5 " '16	1.552	2.057	88	3.993	993	7.022	1.549
29 Aug. '16	1.551	2.057	83	3.895	969	6.961	1.524
21 " '16	1.549	2.057	84	3.931	959	6.927	1.675
14 Sept. '15	1.589	52	28	2.423	1.264	4.211	1.371
14 Sept. '14	1.612	178	55	1.368	2.554	957
21 Juli '14	1.601	144	74	757	1.634	1.099

V. SOCIÉTÉ GÉNÉRALE DE BELGIQUE.

Van de Nationale Bank van België, die haar goudvoorraad naar Londen heeft overgebracht, zijn sedert 6 Augustus 1914 geen weekstaten openbaar gemaakt.

De Société Générale is einde 1914 met de functie van circulatiebank belast. De biljetten zijn niet inwisselbaar.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden francs.)

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleen. van buitenl. vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circulatie	Rek. Crt. saldi.
14 Sept. 1916	336.769	71.524	480.000	47.690	787.297	141.035
7 " 1916	314.451	71.359	480.000	42.927	756.651	144.458
31 Aug. 1916	308.592	71.320	480.000	45.021	751.131	146.124
24 " 1916	308.545	71.279	480.000	53.208	751.825	153.639
16 Sept. 1915	131.865	23.990	400.000	42.596	436.280	162.934
23 " 1915	137.373	24.020	400.000	43.638	449.892	156.300

VI. VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

U. S. FEDERAL RESERVE BANKS.

In werking getreden op 16 November 1914.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden dollars.)

Data	Goud	Zilver	Wissels	Deposito's	Circulatie	Dekkings-Percentage ¹⁾
25 Aug. '16	372.387	12.265	109.178	552.520	15.423	68
18 " '16	372.918	16.998	106.894	554.807	13.986	68
11 " '16	366.925	11.127	108.971	542.478	12.903	68
4 " '16	365.163	11.699	109.934	547.232	12.701	68
27 Aug. '15	268.179	19.878	42.839	316.989	16.738	82

¹⁾ Gouddekking van deposito's en circulatie na aftrek van de posten tusschen de banken onderling.

NEW YORK ASSOCIATED BANKS AND TRUST COMPANIES.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(Gemiddelden in duizenden dollars.)

Data	Rserve	Deposito's	Circulatie	Beleeningen en disconto's	Surplus Reserve
23 Sept. '16	667.250	3.438.940	31.210	3.307.290	103.500
16 " '16	633.160	3.410.320	31.280	3.306.370	74.940
9 " '16	628.900	3.408.840	31.390	3.306.960	71.060
2 " '16	667.710	3.391.440	31.190	3.252.000	113.370
25 Sept. '15	691.780	2.922.760	36.640	2.734.380	208.760
26 Sept. '14	416.800	1.983.250	137.260	2.226.710	—30.710
25 Juli '14	467.880	1.958.320	41.730	2.057.570	26.170

BANKSTATEN,
KWARTAALSGEWIJZE OPGENOMEN.

I. BANK VAN ITALIË.
(In millioenen Lires.)

Data	Goud	Zilver	Staatsfondsen	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
10 Aug. 1916	952,8	92,6	218,5	686,1	3418,8	739,2
31 Juli 1916	952,7	92,6	219,5	671,0	3409,3	746,5
20 " 1916	961,0	92,6	219,8	676,5	3364,9	746,0
10 " 1916	969,1	93,4	219,4	659,7	3396,4	755,1
30 Juni 1916	977,2	93,3	211,0	659,6	3379,0	861,1
20 " 1916	984,7	95,6	214,0	640,3	3252,4	795,9
10 " 1916	992,1	97,1	208,4	626,4	3164,9	813,4
31 Mei 1916	991,6	96,6	208,6	643,6	3089,1	794,8
20 " 1916	991,4	98,6	182,8	645,3	3006,2	741,8
10 Aug. 1915	1147,4	115,4	197,6	926,7	279,7	708,0
10 Aug. 1914	1093,6	86,2	204,5	942,6	208,6	233,8
20 Juli 1914	1106,5	90,4	203,9	632,5	1661,1	272,8

II. BANK VAN SPANJE.
(In millioenen Peseta's.)

Data	Goud	Zilver	Effecten	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
9 Sept. 1916	1158,9	754,1	494,4	700,2	2247,1	780,4
2 " 1916	1150,4	755,3	494,4	700,6	2233,1	786,8
26 Aug. 1916	1142,1	759,6	494,4	692,2	2222,3	810,9
19 " 1916	1128,9	758,1	494,4	698,8	2227,1	807,4
12 " 1916	1109,0	756,2	494,4	696,2	2237,6	802,0
5 " 1916	1096,5	756,4	494,4	694,0	2236,8	772,4
29 Juli 1916	1091,3	765,3	494,4	690,4	2212,1	782,3
22 " 1916	1074,5	762,3	494,4	691,6	2209,5	780,2
15 " 1916	1066,4	760,8	494,4	698,5	2216,4	807,9
8 " 1916	1059,9	760,9	494,4	705,8	2208,0	795,2
1 " 1916	1033,9	767,0	494,4	698,8	2168,6	775,0
24 Juni 1916	1031,7	767,0	494,4	691,6	2151,8	772,3
11 Sept. 1915	733,9	737,0	494,4	767,4	2021,4	662,6
12 Sept. 1914	547,2	679,1	494,4	959,4	2013,5	575,3
24 Juli 1914	543,5	729,8	494,4	783,8	1919,0	497,9

III. ZWITSERSCHE NATIONALE BANK.
(In millioenen Francs.)

Data	Goud	Zilver	Darlehens-scheine	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
15 Sept. 1916	289,8	56,9	8,2	197,3	431,0	149,3
7 " 1916	279,9	57,2	8,8	192,0	428,6	139,2
31 Aug. 1916	272,3	57,5	7,7	217,6	431,7	152,1
23 " 1916	272,7	58,8	6,7	197,8	404,5	158,7
15 " 1916	273,1	58,5	7,1	203,6	408,2	167,3
7 " 1916	273,4	58,3	7,0	191,3	416,7	135,5
31 Juli 1916	273,7	58,9	8,8	172,4	425,6	113,1
22 " 1916	274,4	59,6	9,4	149,0	406,9	111,2
15 " 1916	274,9	57,8	10,1	190,4	412,9	151,3
7 " 1916	254,5	57,5	11,8	206,8	423,4	142,9
30 Juni 1916	254,8	56,5	12,4	193,4	433,2	125,1
23 " 1916	254,9	57,5	17,1	211,9	405,9	161,9
15 Sept. 1915	241,9	60,9	15,4	140,8	405,6	76,9
15 Sept. 1914	220,5	9,2	..	291,6	437,7	91,0
23 Juli 1914	180,1	18,9	..	107,8	267,9	50,7

IV. NATIONALE BANK VAN DENEMARKE.
(In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Zilver	Vorderingen op het buitend.	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
31 Aug. 1916	161,1	4,2	55,3	120,7	249,5	61,8
30 Juli 1916	161,4	3,9	59,9	140,9	245,0	88,2
31 Juni 1916	151,6	4,0	64,2	121,7	263,3	45,4
31 Aug. 1915	107,0	5,6	52,4	68,5	203,3	4,6
31 Aug. 1914	68,9	2,6	25,1	147,2	194,2	11,8
30 Juni 1914	75,6	6,6	19,8	95,6	159,8	4,8

V. ZWEEDSCHE RIJKSBANK.
(In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Vorderingen op het buitend.	Staatsfondsen	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
2 Sept. 1916	165,7	170,0	68,3	67,4	353,7	94,6
26 Aug. 1916	165,8	170,3	68,4	53,2	325,7	107,7
19 " 1916	165,8	167,1	68,5	54,4	329,4	107,2
12 " 1916	165,8	168,6	68,6	57,6	327,1	111,8
5 " 1916	165,9	164,6	68,8	60,2	328,1	110,7
29 Juli 1916	165,9	159,5	69,1	52,4	316,2	113,4
22 " 1916	165,9	159,5	69,3	56,6	312,3	119,2
15 " 1916	166,0	164,1	62,2	56,3	322,3	109,7
8 " 1916	166,1	162,0	62,2	40,0	327,3	87,8
1 " 1916	166,1	155,1	78,0	48,9	353,2	90,4
23 Juni 1916	166,1	155,2	78,2	42,8	323,5	102,7
17 " 1916	166,2	156,0	78,6	42,9	326,1	103,3
4 Sept. 1915	113,4	102,9	48,6	103,1	286,0	73,3
5 Sept. 1914	103,2	60,7	2,6	163,1	282,2	64,0
25 Juli 1914	105,8	115,6	28,0	92,4	206,2	68,2

VI. BANK VAN NOORWEGEN.
(In millioenen Kronen.)

Data	Goud	Vorderingen op het buitend.	Effecten	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Crt.
31 Aug. 1916	114,8	110,8	13,9	103,0	224,9	72,5
22 " 1916	114,9	113,4	13,9	97,2	220,1	74,0
15 " 1916	114,8	117,5	13,9	93,4	218,0	75,5
7 " 1916	114,8	117,4	13,9	95,3	215,1	81,3
31 Juli 1916	114,8	117,3	13,9	86,8	215,3	73,5
22 " 1916	114,8	111,7	13,9	91,1	214,3	72,4
15 " 1916	119,4	101,1	13,8	100,2	219,2	70,3
7 " 1916	120,0	98,5	13,8	91,3	223,7	58,2
30 Juni 1916	120,7	96,2	13,8	100,2	222,8	62,9
22 " 1916	120,5	95,2	13,8	94,5	211,4	67,9
15 " 1916	118,8	95,8	13,8	94,6	211,6	67,5
7 " 1916	117,6	95,8	13,7	96,4	210,6	68,1
31 Aug. 1915	63,3	66,6	14,1	74,4	142,9	31,8
31 Aug. 1914	56,1	23,4	8,7	117,3	139,1	20,8
22 Juli 1914	52,4	65,7	8,9	79,3	120,8	10,7

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 24 September 1916.

De jongste uitgifte van f 40 millioen schatkistbiljetten en -promessen werd wederom aanmerkelijk overteekend en andermaal is de Minister van Financiën gemachtigd, een belangrijk post schatkistpapier (75 millioen) uit te geven. En ook het particulier emissiebedrijf gaat gestadig voort. Naast deze nieuwe fondsen ontmoeten ook de bestaande binnenlandsche beleggingswaarden grooten kooplust en naast andere eerste-rangsfondsen vertoonden ook onze *Nederlandsche Staatsschuldsoorten* fractioneele koersverbeteringen.

Anders was het met de *buitenlandsche staatsfondsen* gesteld. Voor Oostenrijkers en Hongaren waren de noteringen andermaal zwakker, terwijl Russen tot sterk schommelende prijzen werden verhandeld, waarbij de slotstemming niet bepaald gunstig was. De uitgifte van een derde 5½ pCt. oorlogssleuning, groot Rbl. 3 milliard, schijnt thans in voorbereiding te zijn. In verband daarmee is de effectenbeurs te Petrograd weer voor den handel opgesteld.

16 Sept. 20 Sept. 23 Sept. ^{Rijzing of daling.}

4½% Ned. Werk. Schuld..	102	102½	102¼	+ ¼
3½% Ned. Werk. Schuld..	85½	85½	85½	+ ½
3% Ned. Werk. Schuld....	75½	75½	76½	+ ½
2½% Ned. Werk. Schuld..	64¾	64½	65½	+ ½
5% Oost-Indië 1915	101	101½	101½	+ ½
4% Hongarije Goud	46	43½	42¼	- 3¼
4% Oostenrijk Juli	44	40¾	41¼	- 2¾
4½% Portugal Tabak	78¾	78½	77½	- ½
4½% Iwangorod Dombrowa	63	64¾	64¾	+ 1¾
4% Nicolaï	60	60	60	- 1½
4% Rusland 1880	55½	55½	55¼	+ ¼
4% Rusland Zuidwest	54	56½	56½	+ 2½
4% Rusland Rothschild ..	64½	60	63½	- 7½
4% Rusland Hope	67½	63	66	- 1½

	16 Sept.	20 Sept.	23 Sept.	Rijzing of daling.
4% Servië 1895	48	50	50	+ 2
4% Bagdad Spoorweg	55	55 ⁷ / ₈	55 ¹ / ₈	+ ¹ / ₈
5% Argentinië 1905	74 ¹ / ₂	76 ⁷ / ₈	76 ⁷ / ₈	+ 2 ⁹ / ₈
5% Brazilië 1895	63 ⁹ / ₈	65	65 ¹ / ₂	+ 2 ¹ / ₈
5% Chili 1896	81 ¹ / ₈	83 ¹ / ₂	84 ¹ / ₂	+ 3 ⁸ / ₈
5% Dominica	96 ¹ / ₄	95 ⁹ / ₈	95 ¹ / ₁₀	- 1 ⁹ / ₁₀
3% Venezuela	46 ⁹ / ₁₀	49	49	+ 2 ⁷ / ₁₀

In de locale markt zoowel als in de Amerikaansche afdeeling ging het weer levendig toe.

Zeer gunstig blijft bij voortdurende de waardeering van bankaandeelen, die reeds sedert vele weken tot regelmatig stijgende koersen vraag ontmoeten. In de afgelopen week was deze rubriek weer uiterst willig, inzonderheid voor Nederlandsch Indische Handelsbank, die 12¹/₂, Nederlandsche Bank voor Zuid-Afrika, die 17 en Transvaalsche Bank en Handelsver., die 5¹/₄ pCt. hooger werden afgedaan.

Ondanks geringen omzet gingen ook de koersen van tal van nijverheidsondernemingen weer met sprongen vooruit. Zoo stegen aandeelen Lijm- en Gelatinefabrieken 45 pCt., Wester Suiker 18 pCt., Scholten's Aardappelmeelfabrieken 10 pCt. enz. Vereenigde Glasfabrieken Leerdam-Vlaardingen stegen Zaterdag j.l. van 117 tot 127¹/₂ pCt.

Cultuurfondsen verkeerden in gelijke omstandigheden. Het krachtig prijsherstel op de suikermarkt te New York, gevoegd bij de tot dusver bekend geworden gunstige productiecijfers van onze Indische maatschappijen, maakte hier blijkbaar een aangenamen indruk. Als bijzonder vast zijn te vermelden Vorstenlanden, Handelsver. Amsterdam en Insulinde Cultuur. Het slot in deze afdeeling was bijzonder gunstig.

Petroleummaandeelen, eerst vast over de geheele linie, sluiten, vooral voor de Rumeensche soorten waar Duitschland indirect belang bij heeft, vrij scherp in reactie, naar aanleiding van het bericht, dat deze ondernemingen (o.a. de Astra Romana, waar de Geconsolideerde de meerderheid der aandeelen van houdt, — fr. 47 miljoen der fr. 60 miljoen —) onder Rumeensch dwangbeheer zijn gesteld. North Caucasian maakten een koersbuiteling van ca. 20 pCt. op het bericht, dat de uitkeering van een slotdividend achterwege moet blijven in verband met buitengewone oorlogsbelastingen en wisselkoersmoeilijkheden.

Rubberfondsen zijn ook weer uit hun dommel ontwaakt en namen krachtig deel aan de vrij algemeen opwaartsche beweging, hiertoe aangespoord door iets betere rubberprijzen en het voorbeeld van Londen. Kali Telepak's stegen 19 pCt., Nederl. Gutta Percha 20 pCt., Serbadjadi 27 pCt. enz. Aan het slot hadden op winstnemingen lichte reacties plaats. De buitengewone willigte voor Serbadjadi's, hield verband met een bericht, dat de geheele rubberoogst 1917 dezer maatschappij is verkocht. Een prijs wordt evenwel niet genoemd.

De „boom” in scheepvaartfondsen duurt voort: Nievelt Goudriaans stegen zelfs 83 pCt. en noteeren thans boven de 1000. Het bericht, dat de Tubantia-kwestie na den oorlog aan het oordeel van een internationale commissie zal worden onderworpen, oefende ter beurze geen merkbaaren invloed uit.

Tabaksmaandeelen hadden een ongeanimeerd verloop. Ofschoon het slot, o.a. voor Senembah's en Deli Batavia's gunstig was, blijft het koerspeil over het algemeen beneden dat van Zaterdag j.l.

	16 Sept.	20 Sept.	23 Sept.	Rijzing of daling.
Holl. Bk. v. Zuid-Amerika	128 ¹ / ₄	129 ¹ / ₂	130	+ 1 ¹ / ₄
Koloniale Bank	163 ¹ / ₂	164 ³ / ₄	165	+ 1 ¹ / ₂
Nationale Bankvereen. . .	122 ³ / ₄	126	126	+ 3 ¹ / ₄
Ned.-Ind. Handelsbank ..	221 ¹ / ₂	223 ¹ / ₄	234	+ 12 ¹ / ₂
Ned. B. v. Z.-Afrika	73	85	90	+ 17
Transv. B. en Handelsver.	39	42 ¹ / ₂	44 ¹ / ₄	+ 5 ¹ / ₄
A'damsche Superfosfaat ..	185	189 ⁷ / ₈	197	+ 12
Van Deventer's Glasfabr.	130 ¹ / ₂	134	135 ¹ / ₄	+ 5 ¹ / ₄
Fijenoord	195	200	200	+ 5
„Gouda” Kon. Stearine- kaarsenfabriek	401	410	409 ⁷ / ₈	+ 8 ⁷ / ₈
Lijm- en Gelatinefabrieken	210	225	255	+ 45
Scholten's Aard.meelfabr.	260 ¹ / ₄	269	270 ¹ / ₄	+ 10
Wester Suiker	204	208 ¹ / ₂	222	+ 18
Vorstenlanden	223 ¹ / ₈	227 ¹ / ₂	233 ³ / ₄	+ 10 ⁵ / ₈
Handelsvereen. A'dam ...	363	365	379	+ 16
Insulinde Cultuur Syndic.	132 ⁷ / ₈	138	144 ⁷ / ₈	+ 12
Redjang Lebong	159 ¹ / ₄	165	165	+ 5 ³ / ₄
Dordtsche Petroleum	193 ³ / ₄	204	203 ¹ / ₂	+ 9 ³ / ₄
Geconsolideerde	179 ¹ / ₂	179 ¹¹ / ₁₀	175 ¹ / ₂	- 4
Koninklijke	514	520	519 ³ / ₄	+ 5 ³ / ₄

	16 Sept.	20 Sept.	23 Sept.	Rijzing of daling.
Perlak	72 ¹ / ₈	68 ¹ / ₈	68 ¹ / ₂	+ 3 ⁵ / ₈
Sumatra Palembang	227 ³ / ₄	234	240	+ 12 ¹ / ₄
A'dam Rubber	196	197 ¹ / ₂	208 ³ / ₄	+ 12 ³ / ₄
Indische Rubber	154 ¹ / ₄	151 ¹ / ₄	161	+ 6 ³ / ₄
Kali Telepak	181	184 ¹ / ₂	200	+ 19
Ned. Guttap. Mij pref. ...	130	143 ¹ / ₂	150	+ 20
Oost Java Rubber	247	252 ¹ / ₂	265	+ 18
Serbadjadi	298	300	325	+ 27
Holland Amerika Lijn ..	439 ³ / ₄	447	451 ¹ / ₂	+ 11 ³ / ₄
Hollandsche Stoomb.	179 ³ / ₄	197 ¹ / ₂	194	+ 14 ¹ / ₄
Java China Japan Lijn ..	167 ¹ / ₄	177 ¹ / ₂	188 ¹ / ₂	+ 21 ¹ / ₄
Kon. Holl. Lloyd	209 ¹ / ₄	222 ¹ / ₂	219 ¹ / ₄	+ 10
Kon. Paketvaart	172 ¹ / ₄	195	190	+ 17 ³ / ₄
Muller & Co.	240 ¹ / ₂	255	259 ³ / ₄	+ 19 ¹ / ₄
Ned. Scheepvaart Unie ..	175	191 ¹ / ₂	190	+ 15
Nievelt Goudriaan	927	940	1010	+ 83
Oostzee	375	384 ¹ / ₂	386 ¹ / ₄	+ 11 ¹ / ₄
Besoeki	167 ³ / ₄	169 ⁵ / ₈	170	+ 2 ¹ / ₄
Deli Batavia	490	459 ¹ / ₂ exd.	457 ¹ / ₂	- ¹ / ₂
Deli Maatschappij	567 ¹ / ₂	566 ³ / ₄	564 ¹ / ₂	- 3
Padang Tabak	54 ¹ / ₂	48	50	- 4 ¹ / ₂
Senembah	542	543	447	+ 5

De Amerikaansche afdeeling hier ter beurze tracht zichzelf te overtreffen, noteert namelijk in vele gevallen aanmerkelijk boven New Yorksche pariteit. De afgifte-neiging is gering, de kooplust vrij groot. Het willige voorbeeld van Wallstreet vond hier dus gemakkelijk navolging.

Buitengewoon vast waren Steelshares op geruchten nopens een te verwachten verdere verhooging van het dividend. De koers steeg van 106⁵/₁₀ tot 114³/₄ pCt., een nieuw record. Niet minder willig waren Anaconda's, die op gunstige vooruitzichten voor de kopermarkt in het algemeen en voor de met enorme winsten werkende Anaconda in het bijzonder, een nieuwe prijsverhoging van 15¹/₄ pCt. kon boeken. Verder verdienen de prijsrijzingen van 7³/₄ pCt. in Gulf States Steel, van 5⁷/₈ pCt. in Dominion Steels, van 5¹/₂ pCt. in Unions enz., de aandacht.

Marinefondsen, eerst zwak, sluiten hier weer willig. Goede vraag bestond ook voor Unions en Southern Rails. Maxwells sluiten vast op een verwachte verdere aflossing van restantbewijzen.

	16 Sept.	20 Sept.	23 Sept.	Rijzing of daling.
American Beet Sugar	88 ¹ / ₄	89 ¹ / ₂	90 ¹ / ₁₀	+ 1 ¹ / ₁₀
American Can	63	62	63 ¹ / ₈	+ ⁹ / ₈
American Car & Foundry ..	70 ¹ / ₂	70 ⁷ / ₈	72 ³ / ₄	+ 2 ¹ / ₄
American Hide & Leather ..	65 ⁷ / ₈	64 ³ / ₈	67 ³ / ₈	+ 1 ³ / ₄
American Smelt. & Ref. ...	105 ⁷ / ₈	106 ¹ / ₂	110 ³ / ₄	+ 4 ⁷ / ₈
Anaconda Copper	182 ³ / ₄	184 ¹ / ₂	198	+ 15 ¹ / ₄
Central Leather	67	67	72 ¹ / ₄	+ 5 ¹ / ₄
Dominion Steel Corp.	57	60 ¹ / ₄	64	+ 7
Gulf States Steel	86 ¹ / ₄	90	92 ¹ / ₈	+ 5 ⁷ / ₈
Intern. Steam Pump	77	84	84 ³ / ₄	+ 7 ³ / ₄
Republic Iron & Steel	51 ¹ / ₈	63	70	+ 18 ⁷ / ₈
Studebaker	138 ³ / ₄	137 ³ / ₄	136 ¹ / ₂	- 2 ¹ / ₄
Steel Corp.	106 ⁵ / ₁₀	108 ⁷ / ₈	114 ³ / ₄	+ 8 ⁷ / ₁₀
Atchison Topeka	105 ¹ / ₂	106 ⁹ / ₁₀	105 ¹ / ₂ *	+ 1 ¹ / ₂
Baltimore & Ohio	87 ¹ / ₁₀	90 ¹ / ₁₀	90 ¹ / ₁₀	+ 3
Chicago Rock Island	20 ¹ / ₈	22	22	+ 1 ⁷ / ₈
Denver	15 ⁵ / ₈	16 ³ / ₁₀	16 ¹ / ₂	+ 7 ⁵ / ₈
Erie	38 ³ / ₁₀	39 ⁷ / ₁₀	39 ¹ / ₂	+ 1 ¹ / ₁₀
Kansas City Southern	26 ¹ / ₄	27 ³ / ₈	27 ⁵ / ₁₀	+ 1 ¹ / ₁₀
Southern Pacific	97 ¹ / ₂	100 ¹ / ₈	101 ¹ / ₂	+ 4
Southern Railway	25 ⁵ / ₈	26 ⁷ / ₈	27 ¹ / ₄	+ 1 ⁵ / ₈
Union Pacific	144 ¹ / ₂	147 ³ / ₄	150	+ 5 ¹ / ₂
Canadian Pacific	185 ³ / ₄	180	188 ¹ / ₁₀	+ 3 ³ / ₁₀
Intern. Merc. Mar. Common	54 ¹ / ₁₀	50 ¹ / ₁₀	52 ⁷ / ₈	- 2 ¹ / ₁₀
Intern. Merc. Mar. pref. ...	126 ¹ / ₂	122 ⁷ / ₁₀	126 ⁷ / ₁₀	- ¹ / ₁₀

* ex div.

De vrij sterk verminderende verkoopen van exchequer bonds en de dreigende staking van het spoorwegpersoneel oefenden aanvankelijk een druk uit op de Londensche beurs. Het vooruitzicht op de spoedige uitgifte van een oorlogsleening en het bijleggen van het conflict met de arbeiders bracht echter een herstel teweeg, dat gesteund werd door het gunstig verloop der uitgifte van de Canadéesche oorlogsleening. Consols stegen van 59⁷/₈ tot 60¹/₂ pCt.

De Parijsche beurs gaf van een zwakkere houding blijk door voorbereidingen voor inschrijving op de nieuwe Fransche leening. De daling werd echter getemperd door eenige gunstige factoren: de winst van de Banque de France bedroeg over de eerste helft van 1916 fr. 30.709.842 tegen fr. 18.944.906 het 1e halfjaar van 1915 en de opbrengst der

belastingen over Augustus 1916 was fr. 92 miljoen meer dan in Augustus 1915.

Meer dan het beursverloop verdienen te Berlijn de aandacht nieuwe op handen zijnde fusies in de nijverheids-wereld en een ontworpen bankkartel, dat beoogt meer uniformiteit te brengen in rente-, provisie-, incasso-berekeningen en andere voorwaarden. Ook op ander gebied dringt de concentratie-idee door. Zoo wordt thans de oprichting gemeld van de „Deutsche Tabakshandelsgesellschaft” te Bremen, die met een kapitaal van Mk. 15 miljoen zal werken. Ten slotte dient de aandacht gevestigd te worden op het toenemend chèque-verkeer, waartoe reeds langen tijd in de Duitse pers ijverig propaganda werd gemaakt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

25 September 1916.

Tarwe. Eenigen tijd geleden wezen wij er in deze overzichten op, dat de Europeesche behoeften aan tarwe niet als in de beide vorige jaren voor zoo'n overwegend gedeelte in Noord-Amerika gedekt kunnen worden en dat dit feit grootere aanvoeren van verder gelegen landen ten gevolge zou hebben. Dit zou allicht moeilijkheden met de scheepsruimte met zich brengen. Tot nog toe is van dit laatste niets te bespeuren; integendeel de vrachtprijzen zijn in den laatsten tijd niet onbelangrijk gedaald. De oorzaak van dit feit is ongetwijfeld te zoeken in de zeer belangrijke voorraden in de meeste West-Europeesche landen, die vooral nu de eigen nieuwe oogst aan de markt komt, den kooplust tegenhouden. Het vorige jaar waren de aanvoeren gedurende verscheidene maanden zeer klein en dientengevolge de voorraden gering. Men was toen zeer plotseling genoodzaakt den aanvoer te versterken en door de Engelsche Regeering werden maatregelen genomen om speciaal voor tarwe zooveel mogelijk scheepsruimte beschikbaar te stellen. Aangezien de Zuid-Amerikaansche vrachtenmarkt een tijd lang voor den reeder veel betere resultaten opleverde dan de Noord-Amerikaansche, is het begrijpelijk, dat het aanbod van ruimte voor Zuid-Amerika zou toenemen en als gevolg daarvan zijn de vrachtprijzen voor Argentinië scherp gedaald.

De prijzen van tarwe waren met verschillende fluctuaties vast in Noord-Amerika en zeer kalm in Europa, van welk verschijnsel de vrachtenmarkt de oplossing brengt. Het weer was in West-Europa aanvankelijk nog te vochtig, later werd het veel fraaier, maar deze verbetering komt feitelijk te laat om nog veel invloed ten goede te hebben. Ongetwijfeld is veel van het graan in West-Europa nat geoogst en van de tarwe-opbrengst zal een groot gedeelte ongeschikt geacht moeten worden voor het vermalen tot bloem.

De oogstberichten van Rusland luiden zeer gunstig en de opbrengst wordt door het Russische Ministerie van Landbouw zeer hoog geschat. Het belang hiervan beperkt zich voorloopig tot Rusland zelf; West-Europa zal er nog steeds weinig of geen rekening mede kunnen houden.

Maïs. Dit artikel werd ook door de vrachtenmarkt beïnvloed; hoewel zoowel in Noord- als in Zuid-Amerika de prijzen zich ten volle handhaafden, brokkelden ze in Engeland af. De vraag bleef beperkt en er kwamen slechts weinig zaken tot stand. Het overschot van maïs is in Zuid-Amerika nog zeer groot en daar ook Noord-Amerika voortgaat met exporteeren, is voorloopig nog geen gebrek te vreezen.

Voor gerst was al heel weinig belangstelling. De vraag was onvoldoende om de prijzen te handhaven, doch daar ook het aanbod niet groot was, vond er weinig verandering plaats.

Haver bleef tamelijk vast gestemd.

Lijnzaad. Ofschoon de oogst in Canada belangrijker grooter wordt geschat dan verleden jaar, is de markt toch zeer vast. Men heeft geleerd, dat de officieele schattingen van lijnzaad in Noord-Amerika en Canada vrijwel altijd te hoog zijn. Bovendien blijkt telkens, dat bij eenigen kooplust de prijzen in Zuid-Amerika stijgen. Zeer veel van den voorraad in dat land is in handen van houders, die er niet mede aan de markt zijn.

Markten in Nederland.

De prijs van tarwe is in den laatsten tijd aanmerkelijk verhoogd. Die van bloem en meel heeft slechts weinig wijziging ondergaan, tengevolge van den hoogen prijs voor de aivalproducten.

Men is nog steeds bezig aan de voorbereiding van de

September-distributie van veevoeder, terwijl ook de orders voor October reeds zijn ingekomen. Men vreesst, dat er veel te weinig haver gedistribueerd zal worden, nu men bijkbaar besloten heeft van de binnenlandsche haver, waarvan reeds overvloedig in de pakhuizen aanwezig is, niets te distribueeren. Veel van de nieuwe haver is ongeschikt om langdurig bewaard te blijven en het is daarom dubbel jammer, dat niet onmiddellijk een deel aan den verbruiker, die er zoo'n behoefte aan heeft, kan worden afgeleverd.

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Aires*)		
	Tarwe Sept.	Maïs Sept.	Haver Sept.	Tarwe Oct.	Maïs Oct.	Lijnz. Oct.
25 Sept. 1916	154	87 1/2	46 1/8	10,30	5,20	13,85
18 „ 1916	149	87	76 1/4	10,50	5,25	13,55
25 Sept. 1915	106 1/4	70 1/2	38 3/4	11,70 ²⁾	4,65 ²⁾	11,— ²⁾
25 Sept. 1914	105 1/4	76 1/4	46 3/4	10,20 ²⁾	5,10	10,60 ²⁾
20 Juli 1914	82 ¹⁾	56 3/8 ¹⁾	36 1/2 ¹⁾	9,40 ²⁾	5,38 ²⁾	13,70 ²⁾

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept.

*) De noteeringen van Buenos Aires zijn van 18 en 11 September.

Loco-prijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	25 Sept.		Soorten.	18 Sept.	
	25 Sept.	18 Sept.		25 Sept.	18 Sept.
Tarwe	425 ¹⁾	368 ¹⁾	Haver 38 lb. white clipped	18,— ¹⁾	18,— ¹⁾
Rogge No. 2 Western ..	nom.	nom.	Lijnkoecken. Nd. Amer. van La Plata-zaad ..	180 ¹⁾	168 ¹⁾
Maïs La Plata	275 ¹⁾	275 ¹⁾	Lijnzaad La Plata	570.—	530/537 ²⁾
Gerst 46 lb. feeding....	360 ¹⁾	370 ¹⁾			

¹⁾ Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1.000 kilo's.

Artikelen	Rotterdam		Amsterdam	
	17-23 Sept. 1916	Sedert 1 Jan. '16	17-23 Sept. 1916	Sedert 1 Jan. '16
Tarwe	50.086	1.227.402	—	18.793
(waarvan voor de Belgium Relief Comm.)..	45.885	687.609	—	—
Rogge	—	17.139	—	525
Boekweit	—	10.032	—	500
Maïs	7.787	352.384	—	139.738
(waarvan voor de Belgium Relief Comm.)..	—	68.262	—	—
Gerst	—	86.244	—	9.929
Haver	4.988	41.360	—	6.368
Lijnzaad	—	81.762	—	39.000
Lijnkoecken	100	113.554	—	5.735
Tarwemeel	110	17.830	—	—
(waarvan voor de Belgium Relief Comm.)..	—	1.261	—	—

METALEN.

IJZER EN STAAL.

Engeland. Er valt deze week niets belangrijks te berichten. De sedert maanden bestaande toestand in de verschillende takken van den handel toont weinig of geen verandering, alleen is de vraag naar alle soorten afgewerkt ijzer en staal wellicht nog dringender geworden. Nieuwe bestellingen werden door het Gouvernement gedaan voor alle soorten materiaal en de uitvoer, zelfs ten behoeve van de Entente-landen, wordt steeds moeilijker. Alle fabrieken werken thans met volle kracht, nadat zij bij tusschenpoozen voor reparaties stilgelegen hebben, en de maximum productie wordt op de verschillende werken gehandhaafd. Er is geen bepaalde verandering in de prijzen, ofschoon die voor export veel vaster geworden zijn.

Duitschland. De Hollandsche Kamer van Koophandel in Düsseldorf bericht, dat, tengevolge van de onophoudelijk toenemende vraag naar oorlogsmateriaal, de uitvoer van ijzer- en staalmaterialen tijdelijk tot een minimum is teruggebracht, doch dat men de leveringen op bestaande contracten denkt te hervatten, zoo gauw als er eenige verbetering in den toestand intreedt.

Amerika. De staalmarkt geeft teekenen van toenemende vastheid, doch de moeilijkheden bij de levering zijn in geen enkel opzicht minder geworden. De binnenlandsche ver-

bruikers voorzien reeds in hun behoeften voor het eerste halfjaar van 1917 tegen prijzen, welke twee maanden geleden nog voor onmogelijk zouden gehouden zijn. De spoorwegmaatschappijen zijn in de markt voor een groot aantal goederenwagens. Verder wordt bericht, dat aanzienlijke hoeveelheden giet-ijzer onlangs verkocht zijn aan Scandinavië en Holland.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	IJzer Clev. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
22 Sept. 1916..	nom.	116.-/-	171.2/6	30.10/-	54.-/-
15 „ 1916..	nom.	116.-/-	170.5/-	30.-/-	54.-/-
24 Sept. 1915..	63/10	69.12/6	151.7/6	24.5/-	66.-/-
25 Sept. 1914..	51/1	57.10/-	137.-/-	19.7/6	—
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

STEENKOLEN.

Het was moeilijk nieuwe orders voor prompte levering te boeken, tengevolge van de schaarsche aanvoeren. De vraag voor onmiddellijke verscheping blijft volkomen gestadig en bijna alle noteringen zijn onveranderd. Voor latere levering is de markt flauw, daar de koopers verwachten, dat de prijzen zullen dalen met het oog op het gebrek aan scheepsruimte.

PETROLEUM.

(Ontleend aan den „Petroleum Review“.)

Londen, dato 15 September 1916.

Paraffine. De prijzen hebben zich sedert de daling van de vorige week op het nieuwe niveau gehandhaafd en wel als volgt:

Smeltpunt	140°	5 3/4 d.	} per lb.
„	130—132°	5 d.	
„	125—128°	4 1/2 d.	
„	118—120°	4 d.	

Benzine. De markt is gedurende de afgelopen veertien dagen vast gebleven. Prijzen zijn:

No. 1	2 s. 10 d.	} per gallon.
No. 2	2 s. 9 d.	
No. 3	2 s. 8 d.	

Petroleum. Markt blijft vast. Prijzen hebben zich gehandhaafd als volgt:

Water White	1 s. 2 1/2 d.
Standard White	1 s. 1 1/2 d.
Second Grade	1 s.

Van stookolie en vethoudende oliën geen officieele noteringen.

Terpentijn. De noteringen zijn:

	15 September.	8 September.
Amerikaansch loco	42 s. 7 1/2 d.	43 s. 3 d.
October/December	43 s. 3 d.	44 s. 3 d.
Januari/April....	44 s. 4 d.	45 s. 3 d.

Sedert de vorige notering zijn de prijzen van smeeroliën onveranderd gebleven. In vergelijking met de notering van 1 September is Am. filt. cyl. £ 2 gestegen en Am. dark cyl. £ 2 12 s. 6 d. gedaald. Prijzen zijn:

American red	vanaf	£ 21
American pale	„	£ 21
American filtered cylinder	..	„	£ 17
American dark cylinder	„	£ 15

Liverpool, 14 September 1916.

Petroleumproducten vinden vasten verkoop.-Amerikaansch gaat tegen 11 d. tot 1 s. per gallon. Geen Russische olie aan de markt.

Benzine noteert 2 s. 10 d. per gallon (kleinhandel). Leveringen volgen echter moeilijk.

Bakou, 14 September 1916. De markt voor ruwe olie blijft vast. De notering blijft nog steeds 45 kopeken per poed.

New York, 14 September 1916.

Geraffineerd in kisten	11,00 c.	} per gallon.
Standard White in vaten	8,60 c.	
Credit Balances	2,30 c.	
Pennsylvanian Crude	\$ 2,30 per vat.	

Philadelphia, 14 September 1916.

Standard White wordt 8,60 c. per gallon genoteerd.

Bucarest, 14 September 1916.

Er gaat veel op de markt om. Ruwe Bustenari staat 76 francs per ton genoteerd.

KATOEN.

NOTEERINGEN VOOR LOCO-KATOEN.

(Middling Uplands.)

	23 Sept. '16	16 Sept. '16	8 Sept. '16	24 Sept. '15	24 Sept. '14
New York	15,95 c	15,55 c	15,25 c	11,55 c	11,— c
Liverpool	9,62 d	9,51 d	9,38 d	6,59 d	5,55 d

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '16 tot 15 Sept. '16	Overeenkomstige perioden	
		1915-'16	1914-'15
Ontvangsten Gulf-Havens..	461	263	126
„ Atlant. Havens	275	205	65
Uitvoer naar Gr. Brittannië	302	93	16
„ „ 't Vasteland.	283	175	19
„ „ Japan etc...	41	29	3

Voorraden in duizendtallen	15 Sept. '16	15 Sept. '15	15 Sept. '14
Amerik. havens.....	537	802	275
Binnenland.....	398	484	181
New York	63	229	87
New Orleans	102	119	49
Liverpool	604	1088	855

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester dd. 13 September 1916.

Het Bureau-rapport van verleden Vrijdag gaf aan, dat tot einde Augustus totaal 850.000 balen gegend waren tegen 464.000 en 480.000 balen in de beide voorafgaande jaren; daar deze hoeveelheid nogal meeviel, was de markt wat flauwer. Sedert begin dezer week is de Amerikaansche markt echter weer vaster en ook Liverpool was Maandag 18 punten hooger. Het is wel merkwaardig, dat de katoenmarkt in September 1913 een penny per lb. steeg en evenzoo in dezelfde maand van 1915. Men kan hiermede natuurlijk niet de maand September 1914, direct na het uitbreken van den oorlog, vergelijken, doch dit jaar is de stijging vroeger gekomen, en is middling Amerikaansche katoen te Liverpool tusschen 1 en 28 Augustus van 8.12-d. op 9.84 d. gestegen. De oogst is overigens vroeg en ook de verschepingen naar Engeland zijn zeer bevredigend. De heeren Neill Bros publiceerden 12 dezer hun circulaire over den waarschijnlijksten oogst en het vermoedelijk verbruik en rekenen daarbij slechts op een Amerikaanschen oogst van 13 1/4—13 1/2 miljoen balen, incl. linters. Egyptische katoen heeft Amerikaansche vrijwel gevolgd en is nu 60 punten lager dan een week geleden. Verkoopten zijn iets beter geweest en de berichten van den nieuwen oogst blijven gunstig.

Amerikaansche garens hebben de volle daling van het ruwe materiaal niet geheel gevolgd. Spinners moeten hoe langer hoe meer rekenen op de toenemende bedrijfsmoeilijkheden en de onzekerheid van productiekosten. De fluctuaties van katoen houden geregelde zaken tegen en er wordt bijna uitsluitend voor directe behoefte gekocht. Bovendien zijn spinners nog goed van orders voorzien en kunnen zij dus voorloopig de markt nog wel eens aanzien. Egyptische garens zijn zeer vast en merken weinig van de fluctuaties in katoen. In fijne garens voor binnenlandsch gebruik is nogal wat gedaan, doch de exporthandel blijft zeer rustig. Producenten van fijne getwijnde garens zijn nog steeds zeer bezet en de prijzen van deze garens blijven bijzonder hoog.

De doekmarkt is zeer vast en verschillende fabrikanten hebben nogal orders kunnen boeken. Het schijnt wel, dat verschillende vreemde markten de laatste maanden niet hebben gekocht, omdat zij meenden lagere prijzen te mogen verwachten, en nu hun blijkt, dat dit niet waarschijnlijk is, zijn zij wel genoodzaakt, de tegenwoordige vraagprijzen aan te leggen. Ook waren de verkoopprijzen in de meeste overzeesche markten steeds beneden de marktpariteit in Manchester en werden hierdoor zeker verdere zaken zeer moeilijk. Biedingen van Calcutta zijn veel verbeterd en ook de kleinere Indische markten toonen meer belangstelling. China is zeer rustig, maar Java schijnt weer meer te koop.

WOL.

De veilingen te Londen zijn in buitengewoon vaste stemming voortgezet en de prijsverbetering bedraagt voor „fine” en „medium crossbreeds” zelfs 1 à 1 1/2 d. Goede merinos heb-

ben hun vooruitgang van 5 % kunnen handhaven; mindere soorten daarentegen konden slechts tot 5 à 10 % lagere prijzen worden verkocht.

De markt te Bradford is eveneens willig en de toekomst wordt met vertrouwen tegemoet gezien. De omzet is sedert het einde van den vacantietijd belangrijk toegenomen.

Noteeringen te Bradford:

Data	64 average	Colonial carded			
		56	50	46	40
21 September 1916....	54	39	33	28	25 1/2
14 " 1916....	53	39	32 1/2	27 1/2	25
21 September 1915....	38 1/2	32	28	25	23

SUIKER.

Onze bietsuikermarkt was gedurende de afgelopen week aan fluctuaties onderhevig. Na een vaste opening met afdoeningen tot f 25 1/2 voor Oct./Dec.-levering liep de prijs op ruimer aanbod terug tot f 25 1/8. Vermeerderde vraag voor vroege en ook voor latere levering bracht de waarde voor Oct./Dec. aan het einde der week op f 25 3/4. Aangaande den uitvoer verkeert men nog in onzekerheid, anders was de omzet ruimer geweest.

Over den stand van den bietenoogst kwamen geen nieuwe berichten binnen.

Aan de N. R. Ct. ontleenen wij het volgende betreffende de suikerregeling in Duitschland:

„De suiker oogst in Duitschland over het loopende jaar wordt geschat op 1.700.000 ton ruwe suiker, tegen 2.424.000 ton in 1913/14, 2.285.000 in 1914/15 en ongeveer 1.512.000 ton in 1915/16. Er is dus een kleine vermeerdering van de oogstraming over het loopende jaar in vergelijking met de opbrengst van het voorafgaande. Hiertegenover echter staat de omstandigheid, dat toenmaals nog voorraden over waren, terwijl thans niets meer van vorige oogsten beschikbaar is; bovendien is het verbruik zeer sterk toegenomen.

De regering heeft nu bepalingen opgesteld om het suiker verbruik te regelen. De prijs der ruwe suiker is — zooals bekend, reeds bij verordening van den Bondsraad van 3 Februari 1916 — vastgesteld op 15 mark per 50 K.G., tegenover 12 mark vóór genoemden datum. Door deze verhoging met R.M. 3 heeft men een verderen teruggang van den bietenverbouw voorkomen; in het jaar van 1914/15 op 1915/16 was deze namelijk met 1/8 achteruitgegaan; thans is zij met 11 pCt. gestegen.

De grondprijs voor verbruikssuiker is, voor de geheele „wirtschaftsperiode” vastgesteld op R.M. 26. Hierop komt nog de vracht, doch maatregelen zijn genomen om opdrijving dezer vrachtkosten tegen te gaan.

Volgens de nieuwe verordening (van 14 September) mogen suikerbieten niet tot voeding worden gebruikt, op welken regel echter in dringende gevallen uitzonderingen zijn toegestaan; ook voor branderijen is het gebruik van beetwortels zeer beperkt.

Men hoopt door deze maatregelen een prijsverhoging bij den overgang in het nieuwe bedrijfsjaar te voorkomen.”

Van Javasuiker uit den oogst 1916 werden niet onbelangrijke hoeveelheden No. 16 en hooger tot f 12 1/2 verhandeld, terwijl de waarde van superieur op f 14 3/4 aangenomen kan worden. In 1917-suikers blijft het stil. Het rendement van 88 fabrieken was op 15 September in doorsnee 18 1/2 pCt. meer dan verleden jaar, zoodat men, de ruim 3 pCt. grootere oppervlakte in aanmerking nemende, thans veilig op een ruim 20 pCt. grooteren Javaoogst dan in 1915 kan rekenen. Vele fabrieken hebben reeds afgemalen. De afscheping van Java gedurende Augustus bedroegen 194.850 tons tegen 188.000 tons verleden jaar.

De rijzing in Amerika bleef gedurende de afgelopen week aanhouden en spot-centrifugals zijn nu bij een vaste stemming tot 6,02 c. gestegen, zoodat de prijzen weer bijna de hoogte bereikt hebben van einde Juli, vóór de intreding der groote daling. Men mag aannemen, dat zwakke houders thans van de baan zijn en de markt in Amerika in de naaste toekomst geen nieuwe emoties zal brengen. De ontvangsten der week bedroegen 22.000 tons, de versmeltingen 39.000 tons en de voorraad 238.000 tons.

De Cuba-statistiek is als volgt:

	1916	1915	1914
Ontvangsten der week eindigende 17 Sept. . .	1.907	9.521	5.000 tons
Totaal sedert 1 Dec. . .	2.969.105	2.506.843	2.553.528 „
Export naar U.K. 1/1-26/8	504.572	283.444	209.319 „
Exp. n. Frankr. 1/1-26/8	118.629	5.895	32.988 „
Werkende fabr. op 19/9	1	1	1

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Oct./Dec.	Londen			New York 96% Centrifug.
		Tates Cubes No. 1	White Javas fob.	Americ. Granulated fob.	
22 Sept. 1916....	f 25 3/4	47/1 1/2	21/9	25/6	6,02
15 „ 1916....	„ 25 1/4	47/1 1/2	22/-	28/6	5,27
22 Sept. 1915....	„ 18 3/8	50/6	20/-	18/9	4,39
22 Sept. 1914....	„ 14 3/4	33/6	—	—	5,65 à 5,77
21 Juli 1914....	„ 11 13/32	18/-	—	—	3,26

RUBBER.

De markt was in de afgelopen week vast. Veel vraag en slechts beperkt aanbod veroorzaakten een snelle rijzing der prijzen en zaken werden gedaan tot 2/6 voor loco prima Crepe. Hard fine Para loco bedong tot 3/3. Daarna werd het aanbod grooter en de prijzen liepen eenigszins terug.

De markt sluit vast op de volgende noteeringen:

Prima Hevea Crepe loco Sept. 2/5	einde vorige week 2/4
„ „ „ Oct./Dec. 2/5	„ „ „ 2/4 1/2
„ „ „ Jan./Juni 2/5 1/2	„ „ „ 2/4 3/4
Smoked Sheets 1/4 d. minder	„ „ „ 1/4 d. mind.
Hard cure fine Para	3/1 1/2 „ „ „ 3/1 1/4

KOFFIE.

(Uit het Mailbericht van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolf & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Van de markt is niet veel te zeggen. De moeilijkheden die den handel ondervindt doen zich in toenemende mate gevoelen en uitsluitend voor dringende behoefte worden enkele zaken gedaan. In de prijzen is geen verandering. Santos blijft genoteerd 45. De eerstehandsomzet is onbeduidend.

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 1	Voorraad	Prijs No. 4	
23 Sept. 1916	418.000	6600	2.423.000	—	12 9/32
16 „ 1916	402.000	6525	2.492.000	6800	12 7/8
23 Sept. 1915	424.000	4900	2.215.000	5500	12 1/32
24 Juli 1914	353.000	4900	889.000	5700	16

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
23 Sept. 1916 ..	80.000	661.000	330.000	3.668.000
23 Sept. 1915 ..	94.000	862.000	339.000	4.002.000

VETTEN EN OLIËN.

Oleo-Margarine. Er werd slechts een post in 3e kwaliteit op October-aflading van Amerika ad f 85,— gedaan.

Extra's werden slechts geoffreerd: „stoomend pr. s.s. „Raven” en wel ad f 95,—.

Premier-Jus. Noord-Amerikaansche. Men verlangt f 90 1/2 tot f 91,— voor „fijnste merken” stoomend pr. s.s. „Raven”.

Zuid-Amerikaansche. Prima werd begin van de week ad f 75,—, later ad f 78,— gedaan. Voor 2e soort werd f 75,— en voor 3e soort f 73,— geboden, wat men weigerde zonder tegenofferten.

Neutrallard. De noteering luidt f 101 1/2 op aflading, waartoe geen koopers.

Katoenzaadolie. De noteering voor „Butteroil” is ongeveer f 70,— „kost-vracht Rotterdam”, tot welken prijs er geen reflectanten zijn.

Neutraal Cocosvet. Men noteert onveranderd f 76,— voor prompte levering.

Talk. De stemming blijft zeer vast en ongehoord hoge prijzen schijnen zoowel voor technische als voor eetbare rundertalk van inlandschen oorsprong te worden betaald. Van aanvoer van Engeland schijnt voorloopig geen kwestie te zullen zijn, want naar verluidt zijn de voorraden aldaar niet van dien aard, dat het War Trade Department uitvoervergunningen zal geven.

Londen rapporteert een stille marktstemming en doordat er zoo goed als geen vraag te bespeuren is, toonen de importeurs meer neiging tot verlaging der prijzen. In de veiling van j.l. Woensdag werden van de aangeboden 1929

vaten 1659 vaten verkocht tot een gemiddelde prijsverlaging van 1/- per cwt.; de fijnere soorten 1/6 per cwt. lager en de mindere soorten 6 d. per cwt. lager.

Palmolie. Import te Liverpool in de week, eindigende met den 16den dezer, 2129 vaten; de stemming der Liverpoolmarkt is vast met verhoogde offerten, doch de zaken schijnen maar matig te zijn.

Soyaboonenolie vast met zoowel te Londen als te Hull 10/- per ton hogere prijzen; echter schijnt er van kooperszijde weinig lust tot transacties te zijn.

Ricinusolie vast tot zeer vast te Londen en Liverpool met groote belangstelling voor latere levering.

Lijnolie. Deze week werd er te Amsterdam en Rotterdam al zeer weinig afgedaan; de officieele noteringen bleven dan ook zoo goed als onveranderd. Gisteren sluiten Amsterdam en Rotterdam een fractie lager voor alle termijnen.

Raapolie met wat meer vraag voor directe- en Oct./Nov. olie; stemming goed prijshoudend.

COPRA.

De markt was deze week vast gestemd en er ging tot verhoogde prijzen in de f.m.s. soorten een en ander om. Java werd gedaan tot f 38 1/2 à f 38 3/4, Macassar f.m.s. tot f 37 3/4, Molukken telquel tot f 35,—.

Ceylon cif. Londen £ 31.5/- en cif. Marseille £ 37.12/6 koopers.

NOTEERINGEN.

Java f. m. s.

23 September 1916....	f 38 1/2	} N. O. T.-condities.
16 " 1916....	" 38	
25 September 1915....	" 28 1/4	
23 September 1914....	" 32 1/8	
20-25 Juli 1914....	" 28 3/4	

VERKEERSWEZEN.

BEVRACHTINGEN.

23 Sept. 1916. Van Noord Amerika bleef de vraag naar scheepsruimte gering; vrachten bleven onveranderd. Door de dreigende staking van de georganiseerde arbeiders te New York vonden van die plaats geen bevrachtingen plaats.

Van Zuid Amerika was het aanbod van schepen gedurende de laatste weken betrekkelijk ruim; de vrachten liepen dientengevolge hard achteruit. Aanvankelijk was alleen het Britsche Regeerings Comité in de markt tot gereduceerde vrachten, later volgde de handel, welke eveneens tot verlaagde vrachten de hand kon leggen op een aantal neutrale schepen.

Van Engelsch Indië was reeds de benoedigde ruimte voor tarwe per October aflading, — voor zoover de uitvoer toegestaan was, — opgenomen; bevrachtingen staan thans nagenoeg stil, in afwachting van uitvoervergunningen voor tarwe voor November/December verscheping.

Kolenvrachten naar de Middellandsche Zeehavens waren vast, hetgeen toegeschreven moet worden aan onvoldoende aanbod van ruimte. In Noord-Fransche havens is weder opeenhooping van goederen, waardoor de lossing van schepen uitermate langzaam geschiedt, hetgeen verdere bevrachtingen bemoeilijkt.

Naar Nederland werden geen bevrachtingen gemeld.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
18/23 Sept. 1916	—	—	—	11/6	—	122/9
11/16 " 1916	—	—	f 15	11/9	f 105	140/- ²⁾
20/25 Sept. 1915	—	—	" 6,—	9/3	" 43 1/2	57/6
21/26 Sept. 1914	—	13/6	—	2/4 1/2	—	18/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

HOUT.

Data	Cronstadt		Golf van Mexico	
	Holland (gezaagd)	Oostk. Engeland (mijnstutten)	Holland (pitch-pine)	Engeland (pitch-pine)
18/23 September 1916 ..	—	—	—	—
11/16 " 1916 ..	—	—	—	440/- ¹⁾
20/25 September 1915 ..	—	—	—	250/-
21/26 September 1914 ..	—	—	—	82/6
Juli 1914 ..	f 12,—	24/6	75/-	77/6

ERTS.

Data	Bilbao Middlesbro'	Carthage Middlesbro'	Griekenland Middlesbro'	Poti Middlesbro'
18/23 September 1916 ..	18/6	19/6	—	—
11/16 " 1916 ..	18/6	19/6	—	—
20/25 September 1915 ..	13/-	12/9	15/3	—
21/26 September 1914 ..	4/9	5/-	6/-	—
Juli 1914 ..	4/3	5/4 1/2	5/9	8/6

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Cronstadt
18/23 Sept. 1916	34/-	70/-	60/-	30/-	f 6,50	—
11/16 " 1916	34/-	63/-	—	30/-	" 6,50	—
20/25 Sept. 1915	fr 23 1/2	31/6	32/6	30/-	" 6,—	—
21/26 Sept. 1914	" 6,—	7/1	7/6	13/3	3/-	—
Juli 1914	" 7,—	7/-	7/3	14/6	3/2	5/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Burma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
18/23 September 1916 ..	130/-	170/-	—	—
11/16 " 1916 ..	130/-	—	—	140/- ¹⁾
20/25 September 1915 ..	50/9	—	—	75/-
21/26 September 1914 ..	20/9	—	30/6	—
Juli 1914 ..	14/6	16/3	25/-	22/3

¹⁾ Per zeilschip.

²⁾ In vorig weekbericht abusief 150/- gemeld.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per Unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

Hout gezaagd en pitchpine per St. Pet. Standard van 165 kub. vt., mijnstutten per vadem van 216 kub. vt.

Overige noteringen per ton van 1015 K.G.

RIJNVRACTEN.

Hoewel de aanvoer niet bijzonder groot was, houdt de schaarschte van lichterruimte aan, doordat de in de laatste weken aangenomen schepen slechts langzaam weder beschikbaar komen.

VRACHTEN TE ROTTERDAM.

(in Gld. per 2000 K.G.)

Data	Erts nr. Ruhrhavens		Mussale goed. Bovenrijn	Waterstand
	1/4 lostijd	1/2 lostijd		
18-23 September 1916 ..	0,40	0,50	—	gunstig
11-16 " 1916 ..	—	—	—	gunstig
20-25 September 1915 ..	0,30	0,40	—	gunstig
21-26 September 1914 ..	0,25	0,35	—	gunstig
20-24 Juli 1914 ..	0,60	0,70	1,05	gunstig

ADVERTENTIËN

GEBR. VAN UDEN
ROTTERDAM - AMSTERDAM - ZAANDAM

Reeders en Cargadoors
Bevrachtingsagenten - Expeditieuren
KOOP en VERKOOP VAN SCHEPEN
Telegram-Adres: „VANUDEN”

J. & J. M. VOORHOEVE
Makelaars in Assurantiën
Anno 1836

ROTTERDAM

(Wijziging Deposito-rente)

Amsterdamsche Bank

maakt bekend, dat van heden af tot nadere aankondiging, door haar wordt vergoed voor gelden bij haar à deposito gestort:

Zonder termijn	1/2 pCt.	} rente 's jaars.
Met 10 dagen opzegging	3/4 „	
Met 1 maand	2 „	
Met 3 maanden	3 „	
Met 6 maanden	3 1/2 „	
Met 1 jaar	4 „	
Voor 1 jaar fixe	4 „	

Voor andere termijnen volgens overeenkomst.

Zij geeft tot een beperkt bedrag 4 pCt. Deposito-Obligatiën aan toonder à pari uit.

Een en ander onder de voorwaarden nader omschreven in het Reglement van de Deposito-Kas.

Amsterdam, 23 September 1916.

VAN RIJN & Co

UTRECHT — POSTBUS 40

EENIGE FABRIKANTEN
VAN DE UTRECHTSCH E

FIJNE TAFELMOSTERD

BESCHIKBAAR

MARTINUS NIJHOFF — 's-GRAVENHAGE

Zooeven verscheen:

Dr. C. EISFELD

Das Niederländische Bankwesen

2 dln. gr. 8vo. f 6,50; in linnen f 8,25

Hollandsehe Bank voor Zuid-Amerika

AMSTERDAM

(Banco Holandés de
la América del Sud)

BUENOS-AIRES

GESTORT KAPITAAL f 8.000.000,—.

AAN- EN VERKOOP VAN WISSELS OP ARGENTINIË

VERZILVERING VAN PESO-COUPONS EN ARG. B. B.

TELEGRAFISCHE UITBETALINGEN.

— REMBOURS-CREDIETEN

INLICHTINGEN VOOR IM- EN EXPORT.

WEISE & Co. ROTTERDAM
AMSTERDAM

Import van en Handel in

OVERZEESCHE PRODUCTEN

speciaal RUBBER, GUTTA-PERCHA en BALATA

NED.-IND. ESCOMPTO MAATSCHAPPIJ

BATAVIA

Kapitaal f 12.000.000,—

Waarvan geplaatst „ 10.500.000,—

UITGIFTE VAN

f 1.500.000,— Nieuwe Aandeelen

ten volle deelende in de winst van af 1 Januari 1917 te behalen,
tot den koers van 122 1/2 pCt.

De-inschrijving op deze uitgifte is opengesteld op

WOENSDAG 4 OCTOBER 1916

in NEDERLANDSCH-INDIË bij:

het Hoofdkantoor te BATAVIA en de Agentschappen te
SOERABAJA, SAMARANG, BANDOENG, DJOKDJA,
MEDAN, TEGAL, PADANG, MACASSAR en CHERIBON
van 10 uur v.m. tot 3 uur n.m.

het Agentschap WELTEVREDEN

van 10 uur v.m. tot 12 1/2 uur n.m.

in NEDERLAND bij:

de Agentschappen AMSTERDAM, Keizersgracht 573/5,
's-GRAVENHAGE, Prins Hendrikplein 14
van 9 uur v.m. tot 4 uur n.m.

Prospectussen en inschrijvingsbiljetten zijn bij bovenstaande kantoren verkrijgbaar.

NED.-IND. ESCOMPTO MAATSCHAPPIJ.

AMSTERDAM

BATAVIA

, 25 September 1916.

MINISTERIE VAN FINANCIËN

OORLOGSWINSTBELASTING

De aandacht van het publiek wordt in het bijzonder gevestigd op de volgende, in de Wet op de Oorlogswinstbelasting 1916 voorkomende, Strafbepalingen:

Hij die eene **aangifte**, voor zich zelven of voor een ander, opzettelijk **onjuist of onvolledig** doet, wordt, indien daaruit nadeel voor het Rijk kan ontstaan, gestraft met **gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden**. (Art. 79 der wet).

Met **gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren** wordt gestraft:

1. hij die aan den inspecteur, de commissie van aanslag of den raad van beroep, opzettelijk een **valsch of vervalscht geschrift als bewijsstuk overlegt**;

2. hij die, nadat hem door den inspecteur of den raad van beroep is gevraagd inzage te verlenen van boeken of andere bescheiden, die tot staving zijner aangifte of bewering kunnen dienen, of nadat zijn aanbod om inzage van boeken of andere bescheiden te verlenen, is aanvaard, aan dien ambtenaar of raad, of aan den door den directeur der directe belastingen of door den raad aangewezen deskundige, opzettelijk een **valsch of vervalscht boek of ander geschrift ter inzage aanbiedt**. (Art. 81 der wet).

Hij die, door den inspecteur, de commissie van aanslag of den raad van beroep om inlichtingen gevraagd, opzettelijk **onjuiste inlichtingen** geeft, wordt gestraft met **gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden** of met **geldboete van ten hoogste duizend gulden**. (Art. 82 der wet).

Voorts wordt verwezen naar art. 225 van het wetboek van strafrecht, betreffende het valschelijk opmaken of vervalschen van bepaalde geschriften (waartoe ook koopmansboeken behooren) en naar de artt. 48 en 49 van dat wetboek, betreffende medeplichtigheid aan een misdrijf.

De Minister van Financiën,

ANT. VAN GIJN.

's-GRAVENHAGE, den 19 September 1916.